

BOLETÍN

DE LA

SOCIEDAD ARQUEOLÓGICA

LULIANA

REVISTA DE ESTUDIOS HISTÓRICOS

AÑOS XVII Y XVIII.--1901 Y 1902

TOMO IX

PALMA DE MALLORCA

---

Establecimiento tipográfico de Felipe Guasp

1902

BOLETIN

DE LA

SOCIEDAD ARGENTINA

LULIANA

REVISTA DE ESTUDIOS HISTORICOS

AÑOS XVII Y XVIII - 1901 Y 1902

TOMO IX

# ÍNDICE ALFABÉTICO POR AUTORES

— 1901 Y 1902 —

	<u>Págs.</u>
<b>Aguiló (Estanislao)</b>	
Actes de la elecció de Sindichs de la Ciutat y de les parroquies foranes per fer sagrament y homenatge a N' Alfons III de Aragó com a Rey de Mallorca (1285):	
Advertencia preliminar . . . . .	1
I Sindicatus civitatis Majoricarum . . . . .	2
II Id. ville Inche. . . . .	3
III Id. parrochie de Luchmajori . . . . .	23
IV Id. id. de Rubines . . . . .	24
V Id. id. de Selva . . . . .	24
VI Id. id. de Castelig . . . . .	24
VII Id. id. Sancti Andree de Sancto Anyi . . . . .	25
VIII Id. id. Sancti Michaelis de Campaneto . . . . .	25
IX Id. id. Sancte Marie de Muntueri . . . . .	49
X Id. id. Sancti Johannis de Porreriis . . . . .	49
XI Id. id. Sancti Juliani de Campos . . . . .	50
XII Id. id. Sancte Marie de Artano . . . . .	50
XIII Id. ville de Muro . . . . .	50
XIII (Dup.) Id. parrochie Sancte Marie de Manacor. . . . .	51

	<u>Págs.</u>
XIV Id. id. Sancte Marie de Bellveer. . . . .	51
XV Id. id. Sancte Margarite de Muro . . . . .	51
XVI Id. id. Sancte Marie de Sineu. . . . .	51
XVII Id. id. Sancti Petri de Petra . . . . .	52
XVIII Id. id. de Soller . . . . .	52
XIX Id. id. de Guiyent . . . . .	52
XX Id. id. de Alcudia . . . . .	65
XXI Id. id. Sancte Marie de Camino . . . . .	65
XXII Id. id. Sancte Marie de Marrachino . . . . .	65
XXIII Id. id. Sancte Marie de Bunyola . . . . .	66
XXIV Id. id. Sancti Petri de Senselles . . . . .	66
XXV Id. id. Sancte Marie de Valle de Mussa . . . . .	66
XXVI Id. id. Sancte Marie de Olerono. . . . .	66
XXVII Id. vallis de Bayalbafar. . . . .	67
XXVIII Id. parrochie Sancti Johannis de Calviano . . . . .	67
XXIX Id. id. Sancte Marie de Andraig . . . . .	67
XXX Id. id. Sancte Marie de Podio Pungenti . . . . .	67
XXXI Id. id. de Scorca. . . . .	119
XXXII Id. insule Evice . . . . .	119
XXXIII Id. ville Pollentie . . . . .	120

	<u>Págs.</u>		<u>Págs.</u>
Rúbrica dels Llibres de Pregons de la antiga Curia de la Governació:		II Concedeix al sus dit una pensió de tres sous cada dia per tots los de la seua vida. (23 Octubre 1368) . . .	259
I Llibre I (1385-1393). . . . .	60	III Que aquells tres sous per quiscun dia ja ab altra concedits a Fra Joan de Fornells, sien especialment aplicats sobre les rendes de les escrivanies del Veguer de la Ciutat y de fora, y del Batle de la Ciutat. (25 Mars 1370) . . . . .	260
II Id. II (1393-1396). . . . .	144	Requesta de Mestre Bartomeu Caldentey y altres demanant als Jurats que proibessen al metje jueu, Isac, l' exercici de Medicina (1488). . . . .	284
III Id. III (1396-1404). . . . .	271	Jaume II d' Aragó eximeix al Rey En Sanxo de Mallorca, per tot el temps de la seua vida, de la obligació feudal de presentarse cada any personalment a la seua Cort y de donarli postat de ses terres (1321). . . . .	289
IV Id. IV (1405-1419). . . . .	275	Pau feta entre els Reys de Aragó y de Sicilia, de una part, y el Rey de Tunis, de l' altra (1403) . . . . .	350
Documents curiosos del sigle XIV:		Ermites y ermitans de Mallorca en 1395.	361
VIII Lletra de Pere IV sobre salaris dels castellans que no resideixen en llurs castells, y sobre assegurar de les rendes del Patrimoni lo primer de tot la provisió de la Casa Real. (30 Setembre 1374) . . . . .	46		
IX Testament de Sayt Mili, jueu, fundador d' un Hospital en el Call de Mallorca. (16 Agost 1377). . . . .	203		
† D. Eusebi Pascual y Orrios . . . . .	47		
Renovació dels pactes de infeudació del Regne al ser restituit aquest pel Rey de Aragó al de Mallorca. (29 Juny 1298) . . . . .	70		
Notes dels Llibres de <i>Dades</i> de la Procuració Real:			
I Any 1329. Dades extraordinaries. . . . .	116		
II Any 1332. Id. id. . . . .	148		
Acte de pau d' un dels bandos de Petra (1368). . . . .	169		
Transacció sobre la successió en el Regne de Mallorca, per mort sens infants del Rey En Sanxo, entre els Reys Jaume II d' Aragó y Jaume III de Mallorca, pubil, y en nom d' aquest, Felip, el seu oncle y tutor (1325) . . . . .	219		
Un' altra versió de la Sibilla. . . . .	236		
Cartas curiosas del sigle XIV:			
V El Rey Hugo de Chipre escribe á la Reina Juana de Nápoles la gran victoria milagrosamente obtenida contra los Turcos por la aparición y ayuda de San Juan Bautista . . . . .	257		
Donatius reals a Fr. Joan de Fornells, del Orde de Framenors:			
I Gracia de xxv $\text{B}$ anuals per tot el temps de la vida, concedida a Fr. Joan de Fornells, del Orde de frares menors, per raó d' estudis y en remuneració de serveys prestats a Serdenya pel seu pare Bernat Fornells y els seus germans Berenguer y Bernat de Fornells, ja difunts. (12 Juny 1360). . . . .	259		
		<b>Alcover (Antoni M.<sup>a</sup>), Pre.</b>	
		Diccionari de la Llengua Catalana. Lletra de Convit:	
		I Proposta del pensament. . . . .	73
		II Que es lo que volem fer. . . . .	75
		III Manera de realisar el pensament:	
		1 Com han d' esser les cédules. . . . .	75
		2 Les seccions: secció de monuments escrits . . . . .	76
		3 Mostra de les cédules de la secció de monuments escrits. . . . .	78
		4 Seccions del llenguatge vivent . . . . .	90
		5 Llista de les seccions del llenguatge vivent . . . . .	91
		6 Manera com aquestes seccions han de treballar . . . . .	103
		7 Mostra de les cédules de les seccions del llenguatge vivent . . . . .	104
		8 Manera de funcionar les diferents seccions y el conjunt . . . . .	109
		IV Els Secretaris . . . . .	110
		V Els Corresponsals. . . . .	111

	<u>Págs.</u>
VI Elements amb que contam . . . . .	113
VII Conclusió . . . . .	114
Folk-Lore Balear:	
Tradicions populars mallorquines:	
L S' encantament des Puig de ses Talaies. . . . .	181
LI S' encantament de So'n Lluch. . . . .	182
LII El Bon Jesús y St. Pere y En Bruxa . . . . .	205
LIII Senyes del Judici Final. . . . .	208
LIV Sa bubota blanca . . . . .	209
LV Com es que mai plou fort de grech . . . . .	210
LVI Sa Torre de Babilonia . . . . .	210
LVII El Rei En Jaume y es Tex. . . . .	211
LVIII S' aigo, es vent y sa vergonya . . . . .	211
<b>A. LL.</b> . . . . .	185
Bibliografia.— <i>Apuntes para la historia del monasterio de San Feliu de Guixols. Fray Benito Pañelles y Escardó Abad de dicha casa.—Obispo de Mallorca (1670-1743) por D. Eduardo González Hurtebise, Archivero-Bibliotecario . . . . .</i>	48
<b>Bonet (Miguel)</b>	
Sobre reparto de fincas á los Tortosines en Mallorca (1231) . . . . .	234
<b>Carsalade du Pont (Mgr.)</b>	
Una carta particular. (Dirigida a D. Antoni M. <sup>a</sup> Alcover, Pre.) . . . . .	8
<b>Damiáns (Alfons)</b>	
Ramón Lull. Condepna de ses obres per la Inquisició. Revisió Pontificia demanada per Barcelona (1391-1393). . . . .	5
Motí en Mallorca contra Genovesos (1330). . . . .	57
Revolució dels pagesos mallorquins en lo segle XV. (Documentació del Arxiu Municipal de Barcelona). (1450-1454):	

	<u>Págs.</u>
Advertencia preliminar. . . . .	122
I Denuncia dels fets a la Reina y al Rey, per los Consellers de Barcelona . . . . .	123
II La Reina ofereix proveirhi . . . . .	123
III Missatgers dels Jurats de Mallorca a Barcelona . . . . .	124
IV Causes y detalls del moviment.—Assossech: capítols concordats entre 'l Governador y 'ls pagesos, per intervenció del Bisbe d' Urgell. . . . .	124
V Greuges dels forans contra 'ls Regidors de la Ciutat.—Justificació de la revolta.—Elogi de la activa intervenció del Bisbe d' Urgell y de Fr. Bartomeu Catany en la l'avinensa.—Missatgeria dels pagesos al Rey . . . . .	125
VI Missatgers de Mallorca a la Reina . . . . .	125
VII Informació del Governador de Mallorca . . . . .	133
VIII Nova informació dels fets als Embaxadors de Barcelona á Nápolis . . . . .	134
IX Negociacions dels Consellers.—Instruccions pera 'l pagament de censals als acreedors catalans . . . . .	134
X Resposta dels Consellers als forans: felicitació per l' assossech y ofertes conciliatories . . . . .	135
XI Id. dels id. als Jurats: negociacions y ofertes. . . . .	135
XII Id. dels id. al Governador de Mallorca: lo felicitan per ses bones gestions, recomanantli treballer per la pau del Regne . . . . .	136
XIII Fretura de blats en la Illa. Los Jurats sollicitan autorisació per extraure fins a 3.000 quarteres de forment . . . . .	136

	<u>Págs.</u>		<u>Págs.</u>		
XIV	Los Jurats agraeixen als Consellers l'haver escrit als seus Embaxadors, axí en Cort del Rey com de la Reina, y demanan sa intercessió per obtenir dels acreedors catalans la relaxació de 6.000 florins. . . . .	137	XXIII	Los Consellers ofereixen als Jurats fer tant com en ells sia per la quietut del Regne, y avisan que el Rey ha promès proveirhi prestament . . . . .	165
XV	Instancies al Bisbe d'Urgell pera que de paraula informe al Rey dels fets de Mallorca . . . . .	149	XXIV	Los Jurats excusanse ab los Consellers tocant a lo que demana Moss. Mateu des Soler, y insisteixen en sollicitar la relaxació de sis mil florins . . . . .	166
XVI	Los Consellers recomanan de nou a llurs Embaxadors los afers de la Illa, y los envian copia de los capitols firmats pel Governador y de unes instruccions trameses per los Jurats. . . . .	149	XXV	Los Embaxadors de Barcelona a Nápols, dins d'una lletra adressada als Consellers ab data 11 de Novembre de 1450, incloguerenhi en billet apart un <i>post scriptum</i> , que fa referencia al negoci dels forans . . . . .	166
XVII	Els homens de la part forana prevenen als Consellers contra les informacions falses que puguen rebre de part dels ciutadans . . . . .	150	XXVI	Los Jurats demanan als Consellers subsidi de mil quarteres de forment per provisió de la Ciutat. . . . .	166
XVIII	Resposta de los Embaxadors de Barcelona als Consellers; ignorancia en que está el Rey dels acontexements de Mallorca . . . . .	151	XXVII	Los Jurats escriuen als Consellers ab major urgencia sobre llur necessitat de forments, y sobre el negoci de los sis mil florins. . . . .	167
XIX	Altra resposta dels Embaxadors de Barcelona; promesa del Rey de proveir degudament en les coses de la Illa . . . . .	151	XXVIII	De nou insisteixen los Jurats en la necessitat de forments, y reclaman als Consellers la indemnitat de les fustes que per conte de la Illa carregan a Tarragona y altres parts . . . . .	168
XX	Noves instancies dels Jurats als Consellers. Els pagesos se negan a comprar les ajudes y drets de la Universitat. . . . .	151	XXIX	Altre insult dels pagesos avalotats. Retirada del Governador qui havia exit contra ells, a Inca . . . . .	168
XXI	Los Síndichs dels forans y menestrals acusan recepció de la primera carta dels Consellers, y anuncian enviar missatgers. . . . .	152	XXX	Nova relació dels darrers acontexements . . . . .	183
XXII	Los Consellers trameten a llurs Síndichs en Cort la carta rebuda dels Jurats, y'ls encarregan insten a la Reina que proveesca a les coses en aquella contengudes. . . . .	152	XXXI	Carta de creensa de Joan Vola y Mateu Riera, missatgers tramesos a la Reina y a les Corts . . . . .	184

Págs.		Págs.
XXXII	Concell tengut per los honorables Consellers, ensemps ab alguns notables promens, sobre algun insult, avalot, commoció y conspiració fets y seguits en la Illa de Mallorca per los homens de la part forana contra la Ciutat . . . .	185
XXXII (Dup.)	Dels Consellers de Barcelona a la Reina, perque proveesca en los fets de Mallorca . . . .	186
XXXIII	Resposta de la Reina a la carta anterior, excusa's de no poderhi proveir axí prest com voldria y de esperar per més ampla informació los missatgers a ella tramesos . . . .	186
XXXIV	Carta als Consellers del seu Síndich en Cort, avisant de lo tractat en Consell sobre la cuestió de Mallorca . . . .	186
XXXVI (*)	Segon siti de la Ciutat; insisteix el Governador en demanar forses a la Cort, y a los Consellers relaxació de nou o deu mil florins. . . .	211
XXXVII	Resposta dels Consellers; bones paraules y promesa de fer lo que puguen . . .	212
XXXVIII	Altra carta dels Consellers en los mateixos termes de la anterior. . . .	213
XXXIX	Expedició y desfeta d' En Jaume Cadell; temor d' un nou siti de la Ciutat; demanda de forses per sa defensa . . . .	213
XL	Lletra dels Jurats als Consellers repetint les noticies ja donades pel Governador y les demandes de auxili . . . .	214

(\*) Ninguno de los epigrafes de esta serie lleva el número XXXV.

Págs.		Págs.
XLI	Deliberació sobre els fets de Mallorca en la Cort de Catalunya y en el Consell de Barcelona . . . .	215
XLII	Carta de creensa de Antoni Brondo, nou Síndich tramés pels Jurats als Consellers de Barcelona . . . .	215
XLIII	Narració dels fets: exida de Moss. Cadell; tercer siti de la Ciutat; brega dels Tints; demanda urgent de socors . . . .	216
XLIV	Acort del Consell de Barcelona de acudir a la Reina per fer acceptar al Arquebisbe de Tarragona y al Comte de Prades el venir a Mallorca a pacificar les disencions . . . .	216
XLV	Diferencies entre la Reina y el Consell de Barcelona y les Corts de Catalunya en la elecció de persones per enviar a Mallorca . . . .	217
XLVI	Insisteixen los del Consell y de les Corts de Catalunya en la designació de les persones per ells proposades . . . .	218
XLVII	Carta del Procurador Real als Consellers de Barcelona: apuros de la Ciutat; bombardeig; conspiració dels menestrals; reclamació d' auxili ab tota urgencia . . . .	261
XLVIII	Insistencia dels rebelles en dampnificar la Ciutat; conjuració dels menestrals descuberta y cástich de tres dels principals factors; necessitat de no anar ab ells ab pactes y convenis, sino ab rigor de justicia. . . .	262
XLIX	Dels Jurats als Consellers de Barcelona; lletra de creensa de Micer Bonifaci Morro, tramés per missatger a la Reina. . . .	263

	<u>Págs.</u>		<u>Págs.</u>
L Propòsit de Micer Bonifaci Morro de reclamar ajuda pels fets de Mallorca al Bisbe y Ardiaca de Barcelona, Ardiaca de Tarragona (***) y Monges de Junqueres, per raó dels alous que posseeixen en la Ciutat. . . . .	263	LVIII Id. del Regent la Governació de Mallorca als Consellers de Barcelona, excusantse de no poder atendre a les reclamacions fetes en nom dels acreedors censalistes . . . . .	277
LI Insisteixen los Jurats en demanar remissió de deu mil florins als acreedors censalistes de Barcelona, y pregan als Consellers vullen atendre a lo que sobre açò los dirà Micer Bonifaci Morro . . . . .	264	LIX Carta dels Jurats als Consellers de Barcelona, descriguent l' estat econòmic de la Ciutat, y la impossibilitat de pagar per are als acreedors censalistes . . . . .	278
LII Lletra de creensa del Prior de Catalunya y Moss. Bn. Salba, missatgers tramesos a la Senyora Reina . . . . .	264	LX Parlament de la Reina a les Corts de Catalunya, demanant consell y ajuda per los afers de Mallorca y de Menorca; y resposta tota calmosa de les dites Corts. . . . .	279
LIII Altra semblant lletra de creensa, firmada per lo Comte de Prades y Moss. Joan de Marimón . . . . .	264	LXI Paragrafs d' algunes cartes de N' Antoni Vinyes, Sindich en Cort, referint als Consellers les intencions del Sr. Rey tocant als afers de Mallorca . . . . .	279
LIV Avisan los Consellers als Sindichs de la part forana haver rebuts llurs Sindichs, y de la intenció de la Reina de demanar que li sien trameses certes persones per cada una de les parts . . . . .	265	LXII Dels Consellers als Jurats, insistint en la impossibilitat de relaxar les pensions degudes als acreedors censalistes, y apremiantlos per que paguen lo degut. . . . .	280
LV Lletra de creensa dels Sindichs tramesos per la part forana, ço es, Micer Leonard de Mur, G. Palou, Mateu Gallur, Andreu Mas, Antoni Font y Jaume Cerdà. . . . .	265	LXIII Lletra de creensa d' En Joan Boscá, tramès per los Consellers y acreedors censalistes per reclamar les pensions degudes. . . . .	281
LVI Id. de id. donada pel Comte de Prades y Moss. Joan de Marimón a Fr. Bartomeu Catany enviat als Consellers de Barcelona . . . . .	265	LXIV Del Rey al Bras Real de les Corts reunides a Barcelona, recomanantlos la subvenció que te demanada a dites Corts per atendre a los afers de Mallorca y de Menorca. . . . .	325
LVII Id. de id. a favor de Joan Bernat de Marimón tramès als Consellers de Barcelona per part del Comte de Prades y Joan de Marimón. . . . .	277	LXV Demana el Rey a les Corts de Catalunya reunides a Barcelona una subvenció, lo menos de 30.000 florins, per proveir la gent d' armes que pensa enviar a Mallorca . . . . .	325

(\*\*\*) Por error dice aquí este epigrafe, en la página 263, Saragossa.



	<u>Págs.</u>
LXVI Els Consellers demanan a Joan Boscá minucioses informacions sobre clavaríes passades, per decidir llavors la manera de proceir en lo negoci dels creditors censalistes. . . . .	327
LXVII Altra volta ofereixen los Consellers suplicar a la Reina que proveesca en los fets de Mallorca . . . . .	327
LXVIII Del Síndich en Cort als Consellers, avisantlos el propòsit del Rey de demanar a les Corts 30.000 floríns per subvenció als fets de Mallorca, y de altres preparatoris per lo mateix. . . . .	327
LXIX Lletra dels Embaxadors recomanant a les Corts el subsidi de 30.000 floríns que demana el Rey per los fets de Mallorca, ponderant les necessitats del Monarca y les despeses que haurá de fer ab la visita que espera dels Emperadors de Alemanyá. . . . .	328
LXX Encarregan los Consellers a Moss. Miquel des Pla vetle que els missatgers tramesos per la Ciutat y per los homens forans de Mallorca no obtenguen del Rey alongament ni sobreseiment dels censals que prestan als creditors catalans, y que sobre açò escriga lo que podrá saber al Protonotari Moss. A. Fonolleda, al cual han feta ja llur recomendació . . . . .	329
LXXI Los Embaxadors donan conte d'haver entregades al Rey les lletres ab que les Corts l'instan a posar remey en los fets de la Illa. . . . .	330
LXXII Sobre prestar el General de Catalunya iv o v mil floríns a la Ciutat de Mallorca per atenció de ses necessitats . . . . .	331

	<u>Págs.</u>
LXXIII Sobre la vinguda a Mallorca de la galera de guarda de la Ciutat de Barcelona per oposarse a la que armaven los pagesos . . . . .	331
LXXIV Sobre la concordia feta per los missatgers d'aquesta Ciutat ab los procuradors dels acreedors censalistes per la luició de deu mil floríns. . . . .	332
LXXV En Joan Camós, patró de la galera de guarda, dona conte als Consellers de la presa que ha feta de la galiota d'En Catlar . . . . .	332
LXXVI Sobre el préstech de 30.000 floríns demanat pel Rey a la Cort General, y conclusió d'aquest negoci. . . . .	333
LXXVII D'En Joan Camós als Consellers, exposant les instancies del Governador y Jurats per que la galera de guarda continue en servey de la Ciutat . . . . .	334
LXXVIII Los Consellers manan al patró de la galera de guarda que deix Mallorca immediatament y vage en persecució de certa nau pirática qui tresca la costa de Catalunya. . . . .	335
LXXIX Concell tengut per los honorables Consellers ensemps ab lo Consell de XII promens per raó de la galera de guarda. . . . .	335
LXXX Suplican los Consellers a la Reina que 'ls tenga per excusats de no poder fer detenir més a Mallorca la galera de guarda . . . . .	336
LXXXI Pas per la Illa d'En Leonart de Mur y relació dels fets que hi presenciá. Desfeta de Inca . . . . .	336
LXXXII Insisteixen los Consellers en suplicar a la Reina els tenga per excusats de no enviar altra vegada a Mallorca la galera de guarda . . . . .	337

	<u>Págs.</u>		<u>Págs.</u>
LXXXIII	338	XCI	365
Los Consellers repeteixen als Síndichs presents en la Cort de Catalunya les raons donades a la Reina per no enviar altra vegada a Mallorca la galera de guarda. . . . .		Del Governador als Consellers, sobre lo mateix de la anterior, desmentint la veu de que ja part de la dita gent d'armes se'n hagués anada y contant molt per menut lo que cobran y el gast que ocasionan . . . .	
LXXXIV	338	XCII	
Determinació del Consell que no convé per aré que'ls Síndichs de Barcelona toquen en les Corts la cuestió dels 30 000 floríns que demana el Senyor Rey. . . .		Dels Jurats novament elets als Consellers, exposant el seu intent de fer cessar les pagues de Moss. Erill y de la gent d'armes, y trametre el producte total de les ajudes als acreedors censalistes en solució de les pensions corrents; y que per axò es precís que de les atrassades se fassa prorogació suportable, segons los dirán En G. Alegre y N' Esteva Mir, Síndichs d'aquesta Ciutat .	366
LXXXV	339	XCIII	
Los Consellers reclaman del Rey que fassa pagar a la Ciutat y Regne de Mallorca les pensions degudes als acreedors censalistes . . . .		Dels Jurats als Consellers, ponderant l' esfors que fa el Regne per satisfer als acreedors y la poca raó ab que aquests se queixan de mudaments en la forma de fer les pagues. . . . .	366
LXXXVI	339	XCIV	
Dels Consellers a Pere Címart, en Nápolis, que reclame del Rey que per tota vía fassa satisfer als acreedors censalistes. . . . .		Del Llochtinent Moss. Francí d'Erill als Consellers, donant conte com la cantitat que s' estalvia de la paga de la gent d'armes que ja falta, que es de CLX lliures lo mes, ha donat orde fos tramesa als acreedors censalistes, y axí ho farà de tota altra cantitat que es puga aplicar . . . .	367
LXXXVII	340		
Los Consellers felicitan a Mossen Francesch de Erill per esser estat elegit Virrey de Mallorca . . . . .			
LXXXVIII	363		
Del Llochtinent als Consellers, excusantse que no sia possible donar orde de pagar els atrassos dels acreedors censalistes . . . . .			
LXXXIX	363		
Paragrafs de dues lletres dels Consellers a Pere Címart, donantli les gracies per les provisions que ha obtengudes del Sr. Rey en benefici dels acreedors censalistes. . . . .			
XC	364		
Dels Jurats als Consellers, insistint en la impossibilitat de pagar de present als acreedors censalistes, a causa del estat del Regne y de la despesa que ocasiona la gent d'armes vinguda d'Italia per sa reducció . . . .			

**Fajarnés (Enrique)**

Compatronos del Reino de Mallorca. (Siglos XVII y XVIII):

I Acuerdo eligiendo patrón á S. Pedro Nolasco (1677) . . . . .	7
--	---

	Págs.
II La fiesta de San Pedro Nolasco, patrón de Mallorca (1719) . . . . .	8
III San Francisco de Borja, compatrono del Reino de Mallorca (1767). . . . .	8

**Ferrá (Bartolomé)**

Capitols del offici de fusters de la present ciutat y regne corregits juxta la forma del presidal Decret de vuy die present 12 Maig 1705 . . . . .	10
Relació dels objectes rebuts en lo Museu Arqueològich Luliá durant l' any 1900. . . . .	19
Policia de la acéquia que conduce l' <i>Aygua Mayor de la Font</i> hasta la Ciudad (1747). . . . .	115
Techos artisticos en la isla de Mallorca. (Núm. VIII) . . . . .	117
Monastir de la Real. Ordinacions pera el régimen interior del Convent, estatuides per l' Abat Don Fr. Pere Mayans. (8 Abril 1618) . . . . . 139, 158, 171 y	187
Relació dels objectes depositats en lo Museu Arqueològich Luliá, desde el 25 Janer de 1901 fins al dia d' avuy. (26 Janer 1902) . . . . .	224

**Garau (Joan)**

Estudi de la doctrina filosòfica-teològica qui's conté en el «Libre del Gentil y los Tres Sabis» del Bto. Ramón . . . . .	33
---	----

**Llabrés (Gabriel)**

Asalto de la Ciudad de Mallorca en 1229. (Explicación de la lámina n.º CXXVIII). . . . .	237
Guillermo de Torrella, poeta mallorquín del siglo XIV. (Núms. I á V). . . . .	245

**Mesquida (Gabriel), Pre.**

Vida de Sor Anna María del Santíssim Sacramento, escrita de l' any 1690 al 92 . . . . .	53
68, 126, 137, 153, 229, 281 y	356

**M. P., Pre.**

Calviá. Apuntacions històriques. . . . .	142
156, 179 y	270

**Ramis de Ayreflor (José)**

Notas genealógicas. Familias extinguidas de Mallorca:	
I Los Andreu de Nápoles . . . . .	268
II La Casa de Belloto . . . . .	315

**Sampol y Ripoll (Pedro)**

Informe sobre el officio de Acequero y administración de las aguas de la Fuente de la Villa (1786) . . . . .	25 y	42
Anuario Bibliográfico de Mallorca. 1900:		
I Advertencia preliminar . . . . .	160	
II Primera Sección. Autores . . . . .	160	
	173 y	189
III Segunda Sección. Anónimos . . . . .	190	
IV Tercera Sección. Publicaciones Periódicas . . . . .	198	
V Adiciones á los Anuarios de 1897, 99 y 900. . . . .	202	
Anuario Bibliográfico de Mallorca. 1901:		
I Primera Sección. Autores . . . . .	368	
II Segunda Sección. Anónimos . . . . .	382	
III Tercera Sección. Publicaciones Periódicas . . . . .	393	
IV Adiciones á los Anuarios de 1897, 98, 99, 900 y 901. . . . .	398	

**Sancho (Pedro Antonio)**

Ressenya de la Junta General de la Societat Arqueològica Luliana celebrada die 2 de Febrer de 1901 . . . . .	17
Catálech de les obres qu' han entrat a la Biblioteca d' aquesta Societat durant l' any 1900 . . . . .	19
Prohibición de traer esclavos moros á Mallorca si no han sido apresados por buques armados en corso en el Reino (1387). . . . .	42
Ordinacions sobre la guarda de les naus y dels catius (1387) . . . . .	58
Que los que tenguen robes o mercaderies d' una nau veneciana naufragada, deguen denunciarles (1385). . . . .	121
Ressenya de la Junta General de la Societat Arqueològica Luliana celebrada die 26 de Janer de 1902 (***) . . . . .	223

(\*\*\*) Á causa de una errata de imprenta, se lee aqui en este epigrafe, en la pág. 223, 1901, por 1902.

	Págs.
Catàlech de les obres qu'han entrat a la Biblioteca d'aquesta Societat durant l'any 1901 . . . . .	225
Sobre l' ofici de Corredor Real (1389):	
I Pregó manant cumplir la Lletra Real dada en Monsó a 22 d'Abril de 1389, que conté les ordinacions y privilegis de dit ofici . . . . .	266
II Oposició feta per los Corredors de Coll a les antecedents ordinacions . . . . .	267
III Réplica a l'anterior escrit . . . . .	268
Donatíu dels manuscrits y llibres Iulians de la Biblioteca Rosselló . . . . .	347

**Anónimos**

A to de protesta. (Contra la venta al Extranjer de riques coleccions d'objectes artístichs y arqueològichs). . . . .	132
Publicación de las obras de Ramón Lull.	
Juicios de la Prensa . . . . .	254 y 400
Noticies Bibliográfiques:	
I Nocions d' Arqueologia Sagrada Catalana . . . . .	290
II La Revista Luliana . . . . .	291
III Medalla conmemorativa . . . . .	292
Manzanario de Palma (1797-183...) . . . . .	293
† Don Jeroni Rosselló. Necrología . . . . .	340

**Láminas**

CXXVI Techos artísticos de Mallorca. Maderos perfilados . . . . .	117
CXXVII Imatge de Sant Elies. (Xilografía) . . . . .	156
CXXVIII Entrada del Rey En Jaume a la Ciutat de Mallorca. (D'un restaulet del sigle XV existent en el nostre Museu). . . . .	237
CXXIX Ampliación del plano de Palma grabado en 1831 por D. L. Mun-taner . . . . .	294
CXXX Antigua casa de la familia Belloto. Calle de San Felio, núm. 20 . . . . .	320

† **Cuadrado (Joseph María)**

Informacions judiciales sobre 'ls adictes á la Germania en la ciutat é illa de Mallorca.—Se han publicado en este tomo, fuera de texto, los pliegos 21 y 22 incluidos en los números del BOLLETÍN 258 y 262-64.

# Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana

PALMA.—ENERO DE 1901

## SUMARIO

I. Actes de la elecció de Sindichs de la ciutat y de les parroquies foranes per fer sacrament y homenatge a n' Alfons III de Aragó com a Rey de Mallorca—1285—per D. Estanislau Aguiló.

II. Ramón Lull—Condempna de sas obras per la Inquisició: revisió pontificia demanada per Barcelona—per D. Alfons Daniéls y Martí.

III. Compatronos del Reino de Mallorca (siglos XVII y XVIII), por D. Enrique Esjarnés.

IV. Una carta particular del Rdm. Bisbe de Perpinya Mgr. Carsalade du Pont.

V. Capitols del offici de fusters de la present ciutat y regne corregits juxta la forme del presidal Decret de vuy die present 12 Maig 1705, per D. Bartomeu Ferrá.

VI. Rúbrica dels Llibres de Pregons de la antigua Curia de la Governació—Llibre I—per D. Estanislau Aguiló.

## ACTES DE LA ELECCIÓ DE SINDICHS

### DE LA CIUTAT Y DE LES PARROQUIES FORANES

PER FER SAGRAMENT Y HOMENATGE

A N' ALFONS III DE ARAGÓ COM A REY DE MALLORCA

—1285—

**S**e conserva al Arxiu Nacional de París, ab la signatura JJ. 270, una copia o trelat del injust procès mogut contra en Jaume III de Mallorca per son potent y poch leyal inimich en Pere IV d' Aragó, que aquest mateix feu treura a corre-cuita al secretari de la seua curia Francesch Foix, per enviarla al nou rey de França Joan II apenes tingué noticia de la mort del seu casi cómplice en Felip de Valois (1350), temerós sens dupte de que no estigués

Año XVII.—Tomo IX.—Número 250.

encara ben assegurada la seua presa si allá d' allá els Pirineus mudaven de bixest a sa política.

Per aquesta part fou ben per demés el treball que se va pendre, que no havia d' esser el rey Joan, apesar del dictat de *el Bo* que li donen, millor ni mes dreturer qu' havia estat son pare, y altres malde-caps mes grossos tenia dins ca-seua y que li tocaven mes d' aprop per poderse entretenir a posar orde a casa esterna.

Mas no ha resultat inutil per l' historia aquesta copia, tota vegada que el secretari que la va fer, a mes del procès propiament dit, hi va aficar encara, per mes rebatre el clau, altres pessets y documents que no figuraven en l' original, ni figuren en l' exemplar o copia d' aquell que reproduí D. Manuel de Bofarull en los toms XXIX, XXX y XXXI de la seua *Colec. de doc. ined. del Arch. gen. de la Cor. de Aragón*, ni are es puguen trobar ja tal vegada a un altre banda.

Un de tants son les actes de la elecció de sindichs feta en la ciutat y en cada una de les parroquies de la part forana per prestar sacrament de fidelitat y homenatge a n' Alfonso III d' Aragó, quant vingut a Mallorca per apoderarse del regne del seu oncle, lo sorprengué aqui la nova de la mort de son pare, y es feu proclamar tot d' una rey y senyor de la terra.

Aquestes actes, qu' avuy no comparexen a cap dels nostres arxius que jo sapia, devien existir encara en temps del cronista Binimelis (final del sigle XVI),

y a qualque lloch les degué veure aquest puis que ne dona relació minuciosa, si be no del tot exacta, en el cap. 41 del llib. III de la seua *Historia del Reyno de Mallorca*. Incorregué empero el bon prevere, ultra d'altres defectes mes petits y que podrien ser culpa dels seus copistes, en falta d'omissió, dexant de citar les actes de les viles de Sineu, Andraig y Puigpunyent, y la de la illa y castell de Ivissa, curiosa sobre totes per la llarga llista que du de mes de cent trenta persones que concorregueren a la elecció. Y menos disculpable encara qu' aquesta y mes difícil d'explicar es l'equivocació d'haver pres per nomina dels sindichs elegits la dels vesins y principals persones que entraren en consell per elegirlos, en la qual incideix cada vegada que comensa l'acte per fer d'aquestes persones menció expresa. Axí per exemple atribueix a Inca 38 sindichs y no foren els nombrats sino 18, essent y tot aquesta vila la que mes n'elegí de totes; a Rubines, que n'designá 4 n'hi posa 19; a Muro 35 y foren els elegits no mes 10, etc., etc.

Ni en Binimelis ni el procés de París fan menció del sindicat de la vila de Pollensa; aquesta empero, lo mateix que les altres, hagué de prestar també el seu jurament de fidelitat al invasor, y l'acta que se'n axecá l'he trobada transcrita en el llibre Extraord. de la Cur. de la Gover. de 1343. Sembla que'l Comandador del Temple com a senyor jurisdiccional d'aquella vila degué oposar alguna resistencia a que els seus vassalls fessen seguretat y homenatge a ningú altre mes que a ell; pero no era n'Alfons III homo per aturarse en contemplacions d'aquesta naturalesa, y a 24 de janer de 1286, es a dir un mes y mitx llarch després que ja totes les viles havien fet el seu jurament, aná a Pollensa el procurador y llochtinent reyal n'Albert de Mediona per rebre el dels vesins y naturals de la dita vila, de boca dels sindichs que ja hi havia elegits,

diu l'acte, de quant el rey era a Mallorca. Be es ver que en el seu jurament dexen a part posats els drets de la casa del Temple, y que immediatament el Comandador de l'orde exigí que els matexos sindichs li prestassen a ell igual sagrament de fidelitat y homenatge, salvo lo de sostenir y defensar l'illa de Mallorca pel senyor rey contra qui fos.

En quant a la transcripció de les actes no'n posaré completes mes de dues o tres per mostra, suprimint en les altres tota la part de formulari que se repeteix sempre en los matexos termes. Basta pensar que de les actes de les viles, que son 31, ne va axecar 21 un mateix notari, en Jaume Garau, y 5 un altre, n'Arnau Ramon. Tampoch anotaré les diferencies entre els noms que donen aquestes actes y los que posa en Binimelis; aquesta confrontació la pot fer qui vulla tota vegada que el text del referit historiador lo publicá D. A. Campaner en el lloch corresponent del seu *Cronicón Majoricense*.

#### I—SINDICATUS CIVITATIS MAJORICARUM

Die lune scilicet xiiijº kalendas decembris anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, congregata universitate civitatis Majoricarum ad generale consilium seu parlamentum in sede ipsius universitatis, coram illustrissimo domino Aldefonso, primogenito excellentissimi domini Petri inclite recordationis regis Aragonum, dicta universitas constituit et ordinavit syndicos et actores ad faciendum sacramentum fidelitatis et homagium nomine dicte universitatis eidem domino infanti, Arnaldum de Turricella, Petrum de Verdaria, Petrum de Matis, Bernardum Çaragoça, Guilleumum Ebrini, Guilleumum Spinach, Petrum de Fonte, Petrum de Arcis, Guilleumum Arnaldi, Raimundum Calderoni, Arnaldum Marchesii et Bernardum Stephani. Qui syndici seu actores nomine suo et dicte universitatis prestiterunt incontinenti dictum sacramentum et homogium dicto domino infanti in presentia dicte universitatis sub forma infrascripta: Nos itaque Arnaldus de Turricella, Petrus de Verdara, Petrus de Matis, Bernardus Saragoça, Guilleumus Ebrini

ni, Guillelmus Spinach, Petrus de Fonte, Petrus de Arcis, Guillelmus Arnaldi, Raimundus Calderoni, Arnaldus Marchesii et Bernardus Stephani, syndici et actores predicti, nomine nostro et totius universitatis civitatis Majoricarum, presente ipsa universitate et de voluntate ipsius, recipimus vos illustrissimum dominum infantem Ildefonsum, primogenitum domini Petri inclite recordationis regis Aragonum, in dominum nostrum et dicte universitatis, et convenimus et promittimus vobis nomine nostro et dicte universitatis quod erimus semper fideles et legales vassalli vestri et vestrorum et obediemus semper vobis et vestris et non alicui alii in omnibus tamquam fideles versalli obedire tenentur domino suo naturali, et erimus semper legales et fideles valitores vobis et vestris contra omnes homines de mundo, et procurabimus toto posse nostro utilitatem vestram et vestrorum et salvamentum dicti vestri domini et vitabimus pro posse nostro totum dampnum vestri et vestrorum, et facimus inde vobis nomine nostro et dicte universitatis homagium ore et manibus secundum consuetudinem et usaticum Cathalonie, et juramus per Deum et ejus sancta quatuor evangelia manibus nostris corporaliter tacta, predicta attendere et complere ut superius sunt expressa et non in aliquo contravenire per nos vel per aliquam interpositam personam, aliqua jura vel aliqua ratione. Acta sunt hec loco die et anno predictis, in presentia dicti domini infantis et universitatis predictae et testium subscriptorum scilicet nobilium Petri de Montecatheno, Sancii de Antilione, Blasii de Alagone, Rogerii de Loria, Corradii Lantee, Arberti de Mediona, Petri Cessa, Petri Garcesii de Noç, Blasii Eximini de Ayerbe, Raimundi de Adarrone precentoris sedis Majoricarum, Raimundi Fivallarii officialis Episcopi Majoricarum, Guillermi de Santo Justo canonici Majoricarum, et plurium aliorum. Sig ☩ num Arnaldi de Turricella.—Sig ☩ num Petri de Verdera.—Sig ☩ num Petri de Matis.—Sig ☩ num Bernardi Saragoça.—Sig ☩ num Guillermi Ebrini.—Sig ☩ num Gullelmi Spinach.—Sig ☩ num Petri de Fonte.—Sig ☩ num Petri de Arcis.—Sig ☩ num Guillermi Arnaldi.—Sig ☩ num Raimundi Calderoni.—Sig ☩ num Arnaldi Marchesii.—Sig ☩ num Bernardi Stephani. Qui ex parte dicte universitatis et nostra hec laudamus et firmamus.

Sig ☩ num Jacobi de Marina notarii publici Majoricarum, qui de mandato dicte universitatis hec scribi fecit et clausit, loco die et anno prefixis.

#### SINDICATUS VILLE INCHE

Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod nos Raimundus de Brulhio, Bartholomeus Morro, Arnaldus Merlesii, Simon Sartor, Petrus Malferit, Johannes Picherii, Dominicus Ferrarii, Petrus Vivers, Guillelmus de Prato, Jacobus de Balaguerio, Guillelmus de Berga, Bernardus Mudalis, Guillelmus de Capraria, Bonanatus de Deo, Bernardus Sutor, Petrus de Cortey, Petrus Cirolli, Petrus de Montecalbo, Bernardus Castelli sutor, Petrus Reboy, Petrus Viaderii, Bernardus Rauzini, Bartholomeus Formiguera, Petrus Claverii, Jacobus Coch, Petrus Arnaldi Sancii, Petrus de Balaguerio, Petrus Barrufoni, Romeus Ça Rovira, Jacobus Roveyati, Raimundus Panyani, Raimundus Bertrandi, Petrus Fusterii, Guillelmus Sagrera, Bernardus Perpiniani, Guillelmus Capdebou, Raimundus Pelliparii et Bernardus de Tarraga, nos omnes insimul conmorantes in villa de Inqua et ejus parrochia, gratuitis animis ac gaudentibus unanimiter et spontaniis voluntatibus et ex certis scientiis, absque omni vi, per nos et omnes alios homines conmorantes et habitantes in dicta villa de Inche et ejus tota parrochia, et cum generali et speciali assensu consilio et voluntate omnium ipsorum aliorum hominum in dicta ville Inche et ejus tota parrochia conmorantium et habitantium, ad hec generaliter et specialiter vocatorum et personaliter existentium et videntium, et omnia universa et singula inferius scripta volentium et una consona voce concensentium, cum testimonio hujus presentis publici instrumenti ubique firmiter perpetuo valituri, facimus constituimus ponimus eligimus et ordinamus vos Poncium de Vico, Johannem Suaris, Baldachum Rotlandi, Regalem Rotlandi, Baraverium Panyani Majoricarum notarium, Bernardum Martelli notarium Majoricarum, Petrum Febrerii, Guillelmum Cavellerii, Petrum Poncii, Bernardum Ferrarii, Martinum de Galur, Romeum Rocha, Ferrarium den Aries, Bertrandum Olherii, Berengarium de Ledono, Jacobum Romei, Bernardum Durandi et Arnaldus de Alos, presentes et recipientes, certos et speciales procuratores nostros syndicos et actores, vel

utriusque vestrum in solidum si aliquos abesse contingerit, ita quod non sit melior condicio occupantis, ad eundem et presentandum personaliter coram regali magestate et presentia illustrissimi domini Alfonsi Dei gratia regis Aragonum, Valentie et Majoricarum et comitis Barchinone, et facta representatione coram ipso domino rege ex parte nostra et vestra et omnium aliorum hominum dicte ville et ejus parrochie, ad prestandum et faciendum pro nobis et vobis et omnibus aliis jamdictis hominibus dicte ville et ipse parrochie, in posse et manibus jamdicti domini Regis, verum et legale ac fidele homenaticum et juramentum, tam oris quam manuum, prout melius et plenius homenaticum et juramentum potest aut debet veraciter et legaliter ac fideliter fieri, ac consuetum est fieri de bono et legali vassallo ad suum bonum et verum dominum, et prout boni et legali vassalli illud prestare et facere debent in posse sui domini, et etiam prout jam dictus dominus rex illud homenaticum et juramentum melius et plenius a vobis habere et recipere voluerit ac requisiverit ad omnem suam omnimodam voluntatem. Item facto dicto homenatico et juramento, ad summittendum et ponendum nos et omnes jamdictos alios homines dicte ville et ejus parrochie et omnia bona nostra, tam habita quam habenda, regali sue ditioni et juredictioni ac dominatione, custodie, deffensionis et protectioni. Super quibus omnibus supradictis universis et singulis damus concedimus et comittimus ac cedimus vobis omnia loca nostra et dictorum omnium aliorum hominum in dicta villa Inche et ejus tota parrochia conmorantium et habitantium jura, voces, rationes et acciones, tam personales quam reales, mixtas utiles et directas quecumque nobis vel dictis aliis omnibus hominibus competunt vel competere debent aut possunt aliquo jure vel ratione. Et damus etiam comittimus et concedimus vobis generalem et specialem et plenam potestatem amministrationem et auctoritatem faciendi et prestandi in animabus nostris et dictorum omnium aliorum hominum et personis in manibus et posse jamdicti domini regis predictum verum et legale homenaticum et juramentum ac submissionem, et faciendi omnia alia generaliter specialiter que veri et legitimi procuratores syndici et actores legitime constituti possunt aut debent super premissis facere vel que nos aut omnes dicti homines alii predicte

ville et ejus parrochie faceremus vel facere possemus si coram presencia predicti domini regis personaliter presentes essemus. Quod homenaticum et juramentum supradictum et submissionem nos promittimus et bona fide convenimus, sub vigore et virtute juramenti infrascripti in posse et manu notarii infrascripti, stipulantis et recipientis vice et nomini predicti domini regis; et omnes alii predicti homines dicte ville et ipsius parrochie, ad hec presentes et coram dicto notario infrascripto una voce concedentes et volentes, similiter promisserunt et convenerunt fideliter et legaliter attendere et complere et inviolabiliter observare et nullo tempore contravenire vel revocare, nec consentire aut permitti quod aliquomodo vel causa ullis temporibus revocetur vel infringatur, immo promittimus, et omnes alii homines predicte ville et parrochie similiter promisserunt, eundem homenaticum juramentum et submissionem habere semper ita bonum et firmum et perpetuo stabile ac si a nobis et a dictis omnibus aliis hominibus dicte ville et parrochie personaliter a nostris propriis et dictorum omnium aliorum hominum oris et manibus esset factum, et promittimus et convenimus etiam, et omnes alii homines promisserunt et convenerunt, ratum et firmum perpetuo habere quitquid aliud generaliter aut specialiter vos vel pars vestrum super premissis aliquo modo duxeritis faciendum, et nullo tempore a nobis vel a dictis omnibus aliis hominibus revocare sub bonorum nostrorum omnium et dictorum omnium aliorum hominum ypoteca. Et ut hec omnia supradicta universa et singula majorem semper obtineant firmitatem et majori gaudeant firmitate, tactis a nobis sacrosanctis iiij. Dei evangeliiis corporaliter, hec juramus. Actum est hoc in ville de Incha decimo kalendas decembris anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto. Sig ✠ num Raimundi de Brulhio.—Sig ✠ num Bartholomei Morro.—Sig ✠ num Arnaldi Melesii.—Sig ✠ num Simonis Sartoris.—Sig ✠ num Petri Malferit.—Sig ✠ num Johannis Picherii.—Sig ✠ num Dominici Ferrarii.—Sig ✠ num Petri Vives.—Sig ✠ num Guillermi de Prato.—Sig ✠ num Jacobi de Balagnerio.—Sig ✠ num Guillermi de Berga.—Sig ✠ num Bernardi Mudalis.—Sig ✠ num Guillermi de Capraria.—Sig ✠ num Bonanati de Deo.—Sig ✠ num Bernardi Sutoris.—Sig ✠ num



Petri Cortey.—Sig ✠ num Petri Ciriolli.—Sig ✠ num Petri de Montealbo.—Signum Bernardi Castelli.—Sig ✠ num Petri Reboy.—Signum Petri Viaderii.—Signum Bernardi Rauzini.—Sig ✠ num Bartholomei Formiguera.—Sig ✠ num Petri Claverii.—Sig ✠ num Jacobi Coch.—Sig ✠ num Petri Arnaldi Sanccii.—Sig ✠ num Petri de Balaguerio.—Sig ✠ num Petri Barrufoni.—Sig ✠ num Romei çà Rovira.—Sig ✠ num Jacobi Roveyati.—Sig ✠ num Raimundi Panyani.—Sig ✠ num Raimundi Bertrandi.—Sig ✠ num Petri Fusterii.—Sig ✠ num Guillermi Sagrera.—Sig ✠ num Bernardi Perpiniani.—Sig ✠ num Guillermi Capdebou.—Sig ✠ num Raimundi Pellipari.—Sig ✠ num Bernardi de Tarrega predictorum, qui hec concedimus firmamus et juramus, et omnes alii predicti homines jamdicte ville et parrochie generaliter hec predicta una voce laudaverunt et concesserunt.

Testes hujus rei sunt: Berengarius Vives, Jacobus Caramusoni, Berengarius Umberti, Bernardus Malfarit, Petrus Boveti, Guillermus Mortelli, Guillermus Sabaterii, Petrus Sutor, Berengarius Moragues et Gombaldus Ferrarii.

Sig ✠ num Arnaldi Raimundi, publici notarii Majoricarum, qui de speciali voluntate et mandato omnium supradictorum hominum, et etiam de generali assensu et voluntate omnium aliorum hominum in dicta villa Incha et ejus tota parrochia conmorantium, hec scripsit et clausit et in hanc formam publicam redegit.

ESTANISLAU AGUILÓ.

## RAMÓN LULL

CONDEMPNA DE SAS OBRAS PER LA INQUISICIÓ  
REVISIÓ PONTIFICIA DEMANADA PER BARCELONA

«La deliberacio e acord qui per los honrats Consellers fou haut—ab promens sobre lo fet de Mestre Eymerich Inquiridor.»

«Com en Consell de Cent Jurats celebrat Diuendres prop passat a vii. dies del mes present de Juliol (1) fos exposat per los honrats Consellers entre les altres coses que com los dits Consellers haguessen reebuda vna letra dels Jurats de Valencia continent en acabament, que com ells per foragitar alguns procehiments, los quals

inigament e injusta, ha començats e de fet continue Mestre Nicolau eymerich Inquiridor dels heretjes en la prouincia darago, contra alguns singulars de la dita Ciutat de Valencia, no contrestant legitimes rahons de suspicio et altres contra ell per la dita Ciutat proposades, e prouades deuant lordinari de la dita Ciutat, tramesessen a nre. senyor lo Pappe, de licencia et beniuolencia del senyor Rey, lonrat e Religios Mestre Jacme de Xiua doctor en sta. Theologia sobre aquestes coses plenerament informat, E haguessen entes que aquesta Ciutat per semblants procehiments o altres era mal contenta del dit Mestre Nicolau, pregauen los dits Consellers que si semblantment los hi plahia prouehir que volguessen comunicar lurs affers ab lo dit Mestre Jacme e el ab los consellers, o ab aquell que hi ordonarien, pregants encara los dits Consellers que sobre aquests affers lus plagues dar creença al dit Mestre Jacme segons los explicaria de part lur. E com lo dit Mestre Jacme en virtut de la dita creença hagues explicat als dits Consellers que la dita Ciutat de Valencia entenia escusar aquest fet denant nre. senyor lo Pappa altament e be et supplicar li, de esser sa merce de fer enquirir, contra lo dit Mestre Nicolau, de diuerses e enormes crims per ell comeses en son offici, e en altra manera, e de remourel del dit seu offici, que plagues semblantment a la dita Ciutat de supplicar al dit senyor Pappa, per ço que los affers de cascuns fossen mils e pus prestament espatxats. E lo dit Consell de C. Jurats, haud plen acord sobre les dites coses, delibera e uolch que tot lo present negoci, et tot ço qui fos espatxador sobre aquell, fos comanat e comana de fet als dits Consellers, qui ab consell de promens, faessen e procehissen en les dites coses, segons quels paregues faedor.»

«Per que dissapte pus prop seguent a viij. dies del dit present mes de Juliol hora de tercia, Los dits honrats Consellers ab los promens per ells sobre aço appellats acordaren et deliberaren que en lo dit fet fos procehit per la dita Ciutat de Bar. en la forma seguent. Es assaber, que si per part de la dita Ciutat de Valencia se fa escusacio general, que en aquest cas la Ciutat de Barchna., faça vn braç et vn cor, ab la dita Ciutat de Valencia, e en que en lo dit cas sia supp. ca a nre. senyor lo Pappa que sia enquerit, contra lo dit Mestre nicolau, dels excesses e enormes crims, quis diu esser per ell perpetrats, No res menys sia remogut o sospes entretant durant la inquisicio del dit offici. E si per ventura la dita

(1) De 1391.

excusacio se fara en particular ço es, ço es (sic) de alguns singulars de la Ciutat de Valencia, que en aquest cas, no sia feta part ne instancia en aço per part de la dita Ciutat.»

«Quant es en la obra den R. Lull, delibera- ren que en cascun dels dits cases sia supplicat, que sia sa merce de comanar a algun prelat de aquesta prouincia que ell ab alscons solennes Mestres en Theologia e doctors regonega e de- clar per auctoritat e poder papal, si la dita obra o los articles, per lo dit Mestre nicolau inpro- uats son estats condempnats justament o in- justa.»

(ARX. MPAL. DE BARCELONA.—Reg. «*Deliberacions*», anys 1390 á 1392, fól. 34 girat y 35.)

En cumpliment de dita deliberació, los Con- sellers de Barcelona adressaren al Sant Pare, la lletra que segueix:

«Pater beatissime, ex relatu Religiosi viri fra- tris Jacobi de Xiua in sacra pagina professoris ordinis fratrum minorum perpendimus. Quod idem frater pro parte Ciuitatis Valencie accedit ad vestram .b. pro excusando dictam Ciuitatem et eius populum, de quadam infamia, eidem Ciuitati vniuersaliter imposita ex dictis fratris Nicolai eymerici, in hiis partibus heretice pra- uitatis inquisitoris, que infamia dictam Ciuita- tem circa fidem catholicam, quam eadem Ciui- tas absque dubio firmiter tenet et simpliciter confitetur, maculat et suggilat. Cumque sit noto- rium toti mundo, quod predicta Ciuitas circa predicta fuit reuerencia Sedis apostolice semper salua, si ita fuit de ea dictum, mendacitur infa- mata, cuius Ciuitatis honorem et fidem, presens nostra Ciuitas ubique defenderet animose. Ea propter .B. v. virtualiter exoramus, vt quam- cumque excusacionem, pro parte dicte Ciuitatis Valencie, dictus frater coram .v. s. fecerit ean- dem factam pro parte istius Ciuitatis dignetur misericorditer acceptare. Quodque etiam vbi dictus frater Nicolaus eymerici prosiluerit in tante temeritatis audaciam, vt de predictis Ciui- tatem prefatam, visus fuerit infamare placeat .S. eidem concedere iudicem competentem, qui de sceleribus, de quibus dictus frater Nicolaus dicitur infamari diligenter inquirat, eundem fratrem Nicolaum interim, scilicet predicta inquisicione durante a suo officio suspendendo. Et demum si eo plene audito inuenerit scelera ipsa veritate fulsiri, ipsum puniat animaduersione condigna, aut ad Sedem apostolicam puniendum, eundem

remittere non postponat. Ceterum cum dictus frater Nicolaus, sub sui officii colore procuraue- rit tempore domini Gregorii sancte memorie pape XJ. predecessoris vestri, aliquos articulos positos ut asseruit in opere Magistri. R. Lulli, tanquam hereticales, per eundem summum pon- tificem condempnari, et asseratur quod eadem condempnacio ex falsa suggestione processit, cum in opere dicti Magistri Raymundi Lulli ali- ter sint scripti quam in condempnacione pre- dicta. Ea propter pater b. s. v. humiliter suppli- camus, quod cum infamia dicti Magistri .R. mole- stet quamplurimum mentes nostras quoniam licet idem R.<sup>us</sup> Maioricensis fuerit, cum prima- riam originem ab hinc traxit, cum eius progeni- tores nostrates fuerint, et ipse etiam multorum sibi actinencium, huius Ciuitatis ciuium comitiua letetur. Dignetur eadem .S. alicui prelato Terra- chone prouincie comittere vt viso opere dicti Magistri .R. ad oculum inspiciat, an sit paritas seu identitas inter originalis textus, quos in dicto opere inueniet, et illos quos dicta papalis decla- racio condempnauit. Et si habito consilio Magis- trorum in sacra pagina, et doctorum vtriusque juris et audito ad plenum dicto fratre Nicolao in hiis que dicere uoluerit, pro justificando con- dempnacionem predictam, inuenerit textus ipsos esse et fuisse Catholicos, et condempnacionem ipsam ex suggestione falsidica processisse dictos textus tanquam catholicos, faciat palam coram omnibus cum populus ad diuina confluerit, et alias publicari, bulla condempnacionis predicte, tanquam non procedente ex vero in aliquo non obstante. Ille cuius vices in terris geritis Almam personam vestram conseruare dignetur, ad eccle- sie sue sancte Regimen in longeuum. Scripta Barchna. vndecima die Julii anno a natiuitate domini M.<sup>o</sup> CCC.<sup>o</sup> Lxxxx.<sup>o</sup> primo.»

(ARX. MPAL. DE BARCELONA.—Reg. de «*Letres closes*», Anys 1383 á 1393.)

(Concell de Cent Jurats, 18 Novbre. 1393)  
«Sobre lo fet en lo dit Consell proposat, de la instancia que los Consellers ab Consell de xxx. celebrat per ells a .xx. del mes de Març prop passat, han feta e fan contra frare Nicolau eymeric, quis diu Inquiridor dels heretges, E qui per aquesta raho han trames missatger al papa lo honrat en Ffrancesch Foix ciuteda de Barcha. qui contra lo dit frare Nicolau ha obtenguda comissio del papa, al bisbe de Barchna. a ell per los dits Consellers en poder den A. piquer notari ensemps ab los missatges de Valencia, qui lauors hic eren presentada, E com per los dits Conse-

llers era estat comes als honrats en G. Sent climent, Ramon çà uall Ffra. Foix dessus dit Guillem de Busquets e en Jacme pastor de instar, e sollicitar lo fet de la dita comissio e altres que fessen contra lo dit frare; lo dit Consell ratificant lo dit consell de xxx e totes les coses recitades et proposades, e dessus escrites, delibera que fossen aquests fets en prosseguir los contra lo dit Inquisidor comanats, e de fet comana als dessus dits en G. sent climent R. çà uall Ffra. Foix, G. de busquets e an Jacme pastor, e a dos dells quals seuol, que ab aquells juriste o juristes que elegiran pusquen instar e sollicitar e insten ab tota diligencia per part de la dita Ciutat, ab e sens lo sindich daquella los dits fets tan be denant Mossenyor lo bisbe de Barchna. dessus dit per raho de la dita comissio per lo sant pare a ell feta, com deuant altres quals seuol a quis pertanga e puga pertanyer.»

(ARX. MPAL. DE BARCELONA.—Reg. de *Deliberacions*, ut supra, fól. 57 g.<sup>1</sup>)

Per la copia,  
ALFONS DAMIÀNS Y MANTÉ.

## COMPATRONOS DEL REINO DE MALLORCA

(SIGLOS XVII Y XVIII)

### I.—Acuerdo eligiendo patrón á

S. Pedro Nolasco

(1677)

Attesta y ab la present escriptura de la mia propia ma escrita de baix firmada y ab lo sello de la Secretaria de la Vniuersitat authorizada; certifica y fas fee yo Joan Rotger, not. publich, substitud de Joan Servera, nott. secretari perpetuo de la dita Vniuersitat y Regne de Mallorca, qualment en lo llibre de determinacions de Concells generals de la dita Vniuersitat de 1679 consta que en el que se ha celebrat als 13 de Janer prop passat en que ha assistit illegitim nombre de Concellers axi de la Ciutat com part forana, se ha proposat y resolt, inter alia lo siguent:

E mes fonch llegida la suplicatio seguent: Molt Iltres. y Mag.<sup>chs</sup> Senyors: El Pare Comendador del Real Convent de nostra Señora de la Merce y Redemptors desta Ciutat, y demes Religiosos suplican á V. S.<sup>as</sup> molt Iltres. sien servits votar per vots secrets con es resolgue per lo Gran y General Consell als 30 Mars 1677 en patró de aquest Regne de Mallorca el glorios Pare y Patriarcha Sant Pere Nolasco, primer re-

ligios y Fundador del Real y militar Orde de nostra Señora de la Merce y redentors, per quant lo dit Sant fonch el que aconsellá al Señor Rey Dn. Jaume, de felis memoria, la Conquista de aquest Regne assegurantli la victoria ab serteza del Cel, ajudá al dit Rey axi ab diner pera pagar lo exercit en certa ocasió, com ab la sua assistencia, y de molts Religiosos cavallers de la sua Religió com tambe matex en las suas oracions mentres venian per el mar y peleavan en la terra: Com tambe per lo molt que patí en Alger, axi de asots, bufetadas y altres maltractos de los moros, com per las moltas vegadas ques troba en perill de perdra la vida: tot per que havia aconsellat al dit Señor Rey las Conquistas de Mallorca, Valencia, y Murcia: motius que obligaren en lo mes proppasat del any 1678 á tot lo estat eclesiastich en la junta es tingué en la Santa Iglesia Catedral, presidint en ella el Illm. y R.<sup>m</sup> Señor Arcabisbe, Bisbe de Mallorca als 19 del mes proppasat, nemine discrepante, á donar el consentiment per vota secreta que es lo que are demanam, suplicam, y confiam de V. S.<sup>ra</sup> molt Iltre. que á mes que será de nou obligar al dit Sant á amparar y affavorir aquest Regne, ho rebrán dits Pares á singular merce y honra y favor, quare etc. licet etc.—Altissimus etc.

Sobre la qual suplicació passaren y discorregueren los vots de un conseller en altre, com se acostuma, y fonch conclus, diffinit y determinat, nemine discrepante, ab vot y parer que suposat Deu nostre Señor por la intersesio del dit Sant restitui est Regne de poder de Moros á la Religio Christiana, y per son medi se han experimentat tans favors del Cel ques vot per escrutini secret el pendrer y elegir per som patró de tot el Regne lo dit glorios Patriarca Sant Pere Nolasco, ab abellotas blancas y negres.

E encontinent en presencia de tots foren donades á cade hu dels Consellers qui assistiren al dit Consell dos abellotas una blanca y la altre negra, y tornades cobrar en secret ab un sombrero pera que si eren de sentir ques presegues y elegis en compatró del Regne, y fonch trobat ser tots de un sentir, nemine discrepante, de que se elegesca y sia Compatró del Regne dit Sant Pedro Nolasco. S. S.<sup>ria</sup> te aprovat per escrutini secret el que sia compatró de tot lo Regne lo glorios Sant Pedro Nolasco est patrocina se ha de suplicar en nom del Regne a Se Santidad y Sacra Congregació. Proposes a V. S.<sup>ria</sup> pera que don el poder que se haze menester per la sua consecucio y alianse.

Sobre la qual proposició passaren y discorregueren los vots de un en conseller en altre, com es acostumat, y fonch conclus, diffinit y determinat, nemine discrepante, ab vot y parer que se don poder a Su Señoria dels Mag.<sup>chs</sup> Jurats y honors Sindichs Clavaris de las parts foranas pera que en nom de est Gran y General Consell, y de tot lo Regne se suplich a se Santidad y Sacra Congregació vingue be à que sia compatró de tot lo Regne dit glorios Sant Pedro Nolasco sens derogació dels altres Patrons, ab la forma necesaria y que se acostuma sen gasto y que no sia festividad colenta.

Vt que premissis ab omnibus fides tribuatur ego Joannes Rotger Nottarius Publicus substitutus Joannis Servera Nottarius Secretariy perpetui dicte Vniuersitatis Civitatis et Regni Majoricarum hic me subscribo et appono sigillum Secretarie dicte Vniuersitatis civitatis et Regni Majoricarum ut infra die videlicet sexta mensis Junij anni M.D.CLxxviiiij. Joannes Rotger, nott. pub. substitutus Joannis Servera nott. secretarij dicte. Uniuer.—(ARCH. MUN. DE PALMA.—*Lib. de Doc.* de 1802.)

## II.—*La fiesta de San Pedro Nolasco*

*patrón de Mallorca*

(1719)

Señores Regidores de la Ciudad de Palma.— El P. Presentado Fr. Jayme Antonio Sierra, Comendador del Real Convento de Ntra. Sra. de la Merced, Redencion de Cautivos, dize, que por ser su Santo Patriarca y Padre S. Pedro Nolasco, patron de esta Ciudad y Reyno de Mallorca, con ceremonial costumbre han acostumbrado los Padres de la Patria, ó Ciudad aumentar el culto de su festividad con teda y sera señalada con la divisa de la Ciudad para de algun modo enseñarse agradecidos à los multiplicados beneficios, que le deve esta Isla, en la Conquista. Por tanto suplica sea de su mayor agrado conservar este inmemorial agradecimiento en obsequio de su Sagrado Patriarca y Venerado Patron de toda la isla, esperando, que no merecerá menos el Santo Patriarca, y su Convento de V. S.<sup>rias</sup> que de sus antecesores hasta ahora, lo que espera de la atenta discrecion de V. S.<sup>rias</sup> y lo recibirá à singular favor, y gracia. Quod etc.

Palma y Enero 27 de 1719. Hagase como se pide y se entiende.— Navarro—Çanglada.— (ARCH. MUN. DE PALMA.—*Lib. de Doc.* de 1719, fol. 13.)

## III.—*San Francisco de Borja, compatrón del Reino de Mallorca*

(1767)

En la Ciudad de Palma, Capital del Reyno de Mallorca, à nueve dias del mes de Octubre de mil setecientos sesenta y siete.

Eu el mismo Ayuntamiento, concurriendo los antedichos, se ha tenido presente que habiendo acudido al Muy Iltre. Sr. Presidente de la Junta de Caudales Comunes, para que se sirviese mandar despachar el libramiento de las treinta libras que en el último aranzel se hallan destinadas para la fiesta de San Francisco de Borja, compatrón de todo el Reyno, y abogado de terremotos, que se havia acordado hacerse en el Hospital general, havia respondido que se acudiesse à la R.<sup>1</sup> Audiencia. Y en su seguimiento se ha acordado que se acuda à la R.<sup>1</sup> Audiencia, para que se sirva mandar despachar el libramiento de las refferidas treinta libras para pagarse el gasto de dicha fiesta.—(ARCH. MUN. DE PALMA.—*Lib. de Ayunt.* de 1767, fól. 242.)

ENRIQUE FAJARNÉS.

## UNA CARTA PARTICULAR

DEL RDM. BISBE DE PERPINYA  
MGR. CARSALADE DU PONT<sup>1</sup>

Évêché de Perpignan.—Perpignan, le 30 setembre 1900.

Mossen Antoni Alcover, Vicari General del Bisbat de Mallorca.

Estimadíssim Senyor,

He rebut la vostra carta y además les tres toms de Rondayes Mallorquines. La carta me va tocar al mitg dels Sants Exercicis y per això no hi hé pogut contestar aviat. Pero no he dexat de

<sup>1</sup> Va ser dirigida fa ja un parell de mesos a nostre bon amich y Vicepresident de la Societat D. Antoni M.<sup>o</sup> Alcover Pre., y havem demanat ab insistencia permís per publicarla, convinsuts de que a tots aquells qui la llegirán ha de causar la metexa impressió fonda y consoladora que en nosaltres va produir l' alt exemple d' un amor tan vivament sentit per la patria y per la llengua catalanes. De quants testimonis se puguen may presentar de que encara per mercé de Deu es terra tota de Catalunya la del Rosselló, y de lo arrelades y sanes que hi viuen les antigues tradicions, cap de tan expressiu y simpátich com el d' aquest Bisbe, qui, per mes de identificarse ab el poble qu' ha de regir, no hi troba altre remey que ferse catalá d' esperit y obrir de bat a bat les portes del cor a una llengua y a una afecció de patria que no son les seues, ni tan sols les oficials de

sentir molt plaher a lletgírla, no tant solament ab causa dels obsequis que vosté me va fer en ella, que de los entusiastes aprecis que contén sobre els monuments del styl románich que vosté ha visitats en el curs de son viatge en la meva diocesis de Perpinyá.

Ell s' en falta ab tot que hájau vist totes les iglesies senyalades del nostre vessant Pirineu. Es estat massa breu vostre viatge. Habeu deixat a visitar monuments de primer orde, com son les iglesies de Sant Martí de Canigó,<sup>2</sup> de Sant Andreu de Sureda, de Nostra Senyora de Serrabona, de Sant Genís de les Fonts, del monestir del Camp<sup>3</sup> y moltes altres massa llargues a anumerar.

La iglesia románique del antiquíssim monastir de Sant Martí de Canigó, ja que sia per part derrotada, mereixeria ser encomanada als arqueo-

la encontrada que governa, pero si les populars y les que les ánimes feelment rosselloneses estimen encara y anyoren.

No pot sorprendre emperò aquesta abnegació a qui de abans tingués ja alguna noticia personal del Rdm. Carsalade du Pont. Per nosaltres era aquest un dels noms verament respectables desde que, ara farà dos anys, tengué nostra Societat l' honra de rebre la visita y poder fer, com aquell qui diu, els honors de la casa al nombrós aplech de membres de la *Société Archéologique du Gers* que vingué a Mallorca a fer uns quants dies d' escursió. El Secretari de la dita Societat, Mr. Alfonso Brannet, qui 'ls dirigia, nos parlá tot d' una de lo que s' era interessat per aquest viatge el seu President, y del desitx y de la ilusió que li feya el poderlo empendre, y de la recansa ab que hi havia hagut de renunciar de pronte y perllongarlo fins Deu sap quant. El seu President, y ánima de la Societat, era llavors aquest mateix senyor Carsalade du Pont, a les hores simple canonge de la Seu de Auch, y el motiu de no poder acompanyar els seus consocis el que aquells metexos dies era estat proposat per Bisbe de Perpinyá. Be tinguérem ocasió llavors, passejant per aquí, de enrahonar d' ell mes llargament y de conèxer l' estimació y l' alt concepte en que 'l tenien sos companys de Societat com homo de cor franch y generós y de aficions decidides als estudis històrichs y arqueològichs, y be es venguda a demostrar l' exactitut y la justícia d' aquest concepte la carta de que parlávem su-are, sens que importi per confirmar-lo anar a retreure la publicació *Archives historiques de la Gascogne* que va fundar ja l' any 1883, ni la llarga llista de treballs d' investigació y de arqueologia que té impresos en totes les revistes de la Gascunya, sa terra nativa.

Deu lo beneesca y li deix du a terme aquesta restauració que te en projecte del vell monestir de Sant Martí de Canigó, per gloria seua y honra de la terra.

<sup>2</sup> Nostre Vice-President no la visitá perque li digueren a Vich y a Puigcerdá persones inteses que tot era un claper, y que no hi veuria res.

<sup>3</sup> D' aquests monuments ningú n' hi doná cap nova a nostre amich; no es estrany que no los visitás.

lechs per ser un de los mes antichs exemplars de l' art románich catalá. Jo crech ser ella al menos del sigle X. Los enormes capitells de les naus y los de la crypta, les escultures d' ells, donen noticia del mateix sigle X. Me dol que vosté no la haja visitada perque tinch jo lo projet, si Deu ho vol, de restaurarla.

Es mester que vosté retorni al Rosselló, y allavors seré jo company vostre. Anirem tots dos pelegrinar cap als santuaris antichs, prenint retratos d' ells, preguntant a llurs pedres sagrades, testimonis dels segles passats, que nos vulguen donar recorts dels avis. Espervos a primavera del any pròxim per fer aqueix romiatje.

Ja coneixia vostre aplech de rondayes mallorquines. Mossen Roca havia de prestar mi el seu exemplar. He llegit ab molt gust aqueixes historietes rústicas, pagesives, aqueix contes populars, relliquies de les literatures de l' Edat mitja. La llengua catalana los hi dona una bellesa particular y carinyosa. Tinch jo un amich, en Bladé, que va formar un aplech en set toms de rondayes vascones, germanes de les mallorquines. Tenen poch mes o menos la meteixa trama, la meteixa moral, la meteixa conclusió. L' obra d' en Bladé ha de ser premiada per l' Institut de Paris.

No sé gayre parlar ni escriure catalá. So com el profeta Jeremies: *A a a Domine, ecce nescio loqui.*<sup>4</sup> Suplich vos de no considerar les faltes gramaticals, però be los sentiments expressats. Estimo Catalunya com a patria que Deu me va donar el dia del meu *sacre* episcopal. Estimo la llengua catalana com a llengua dels meus fills catalans y dels meus germans d' Espanya y de Mallorca. Si no l' he jo mamada ab la llet de la meva mare, ara la puch jo beure a la regalada, beure fins a embriagarme dins les obres de don Joaquim Rubio y Ors, de don Cinto Verdaguer y de don Antoni Alcover.

Ab Deu siau, estimadíssim senyor. Pregau a Deu y a nostra Senyora per lo pecador qui firma esta carta

† JULES BISBE DE PERPINYÁ.

<sup>4</sup> Aludeix a lo que conta Jeremies, cap. I, 4-7, que com Deu li digué que l' havia escullit per profeta entre les gents, contestá: *A, a, a, Senyor Deu, cetaqui que no sé parlar, perque som un nin.* Y Deu replicá: *No digues qu' ets un nin, perque tu anirás allà ont t' enviaré y parlarrás tot lo que te manaré.*

## CAPITOLS

*del offici de fusters de la present ciutat  
y regne corregits juxta la forma del  
presidal Decret de vuy die present  
12 Maig 1705.*

**Q**UIMO per escusar algunas dicencions y discordias que se han experimentat en las ocasiones que se ha de celebrar concell, concorrent personas de poca experiencia, altres molt joves que ha poch temps han subit á examen, y no obstant sia el número de confreres de la present ciutat circa 250 en moltas ocasiones no es pot conseguir ajuntarsen 60, que es el número en que se havia de celebrar dit concell, y fent diligencia en buscarne alguns per medi del andedor se havian de partir á gran hora de la nit, y en altres ocasiones no poderse conseguir celebrar concell per falta de nombre bastant de confreres; per escusar tot lo qual se ordena y mana que lo concell y offici de fusters se haze de regular, compondre, y consistir, en junta y congregació dels sobreposats, prohomes, clavari y 50 mestres confreres de 8 anys de botiga y que sian feyna fahens, y no los altres qui no se exercitan en lo treball de dit offici, los quals representen lo concell de dit offici, per cuyas determinacions deguen passar tots los confreres y particulars de aquell, ab tot lo ple y sufficient poder que será necessari; los quals 50 concellers se degan sortear devant de su Ill.<sup>ma</sup> de nombre de cent confreres, que se posaran en una bolsa, per lo qual effecta los sobreposats qui son y per temps serán tindrán obligació presentar llista á su Ill.<sup>ma</sup> de los mes aptes y sufficiens, y feyna fahens y qui tinguen vuyt anys de botiga, la qual extractió se fara al temps que se fa la dels demes carrechs de dit offici; y axí matex que se haze de fer inciculació en dita bolsa de tres en tres anys, axí com de la matexa manera se fa dels altres carrechs de dit offici; y que los qui serán concellers un any lo puguen tornar ser lo altre any, per no ser fácil trobarse bastans habils per admetrer vacaciones, y los qui serán de regiment, y clavari, sian impeditos per concellers; y en cas de falta de alguns de dits concellers, per desgana, ausencia de la present ciutat ó llegal impediment, se podrá tenir concell ab 40 confreres ultra de los del regiment, y tindrà conclusió per la major part dels

qui assistiran; y en cas de ser avisats los dits concellers per concell y no assistiran ab tota puntualidad per la hora que será asañalada, se podrá tenir paciencia fins lo primer toch de la queda, y faltant algú ó alguns y no es podrá conseguir tenir concell per falta de llegal nombre de concellers, com de sobre se ha dit, sia executat quiscu de els qui faltaran per quatre reys castallans de pena per cada vegada, aplicadors á la bolsa comuna de dit offici, salvo just impediment.

2.—Item se ordena y mana que en las ocasiones de resoldre y ferse las habilitacions de sobreposats no puguen insicular los qui serán de regiment, tant de obra prima com de obra grossa, los quals estarán impeditos, y asso en pena de 3  $\text{₞}$  per cada qual qui contrafará, aplicadoras un ters al Sr. Rey, altra al acusador, y lo altra ala bolsa comuna de dit offici; y que en lo venidor en las bolsas de sobreposat y prohombres de obra grossa sols se hagen de insicular sinch confreres á quiscuna bolsa, sots la matexa pena de 3  $\text{₞}$  aplicadora ut supra.

3.—Item se ordena y mana que cada any per lo concell de dit offici se alegescan quatre confreres dels mes capaces de inteligencia y de recta conciencia per ohidors de compte, á vots sacrets, y tinga quiscu deu sous lo dia dels comptes y no mes, en la conformitat que se estilava antes del presidal Decret de 15 Fabrer 1700; y que no estiguen impeditos los anys siguens; y se haze de celebrar el consell alguns dias antes del dia dels comptes, que se estila la segona festa de Pentecostes.

4.—Item se ordena y mana que en lo venidor qualsevol qui es voldrá encartar en dit offici, tant per la present ciutat com per la part forana, axí de obra prima com de obra grossa, aje de pagar á dit offici 9  $\text{₞}$  14  $\text{₝}$  en lloch de las 8  $\text{₞}$  14  $\text{₝}$  que antes se pagaven per dita carta. Per la recarta empero pagarán la mateixa quantitat pagauen antes de la formacio dels presents capitols en virtud dels capitols antecedents y señaladament del capitol quint dels roborats ab presidal Decret del any 1689; aço es entes y declarat que si el mosso haura de fer dita recarta per haver passat de esta á millor vida lo mestre, ó per altra part no tingues botiga uberta, en dits casos tansolament tindrà obligació lo mosso pagar per dita recarta catorze sous que tocan al sindich,

sobreposats y andador, no empero las nou lliuras tocan al offici, perque en dits casos no se considera culpa alguna ni de part del mestre ni de part del mosso.

5.—Item per quant en dit offici se ha estilat fins al present tenir de salari cada sobreposat, ço es los dos primeters 8  $\text{₧}$   $\text{₯}$  y el de obra grossa 4  $\text{₧}$   $\text{₯}$  cada any conforme los antedens capitols, y el sindich y secretari 6  $\text{₧}$   $\text{₯}$  y los lucros; que es consideren de cada any feta exacte averiguacio tenir los dits dels examens un any ab altre mes de 8  $\text{₧}$   $\text{₯}$ , y la matexa quantitat los sis prohomens, y per los inconvenients que se han conciderat de examinarse alguns en ocasio de finir el regiment, ó mesos antes, fent peça y trasa leve, no obstant lo qual se los conferex el titol de mestre, y per escusar lo referit se ordena y mana que en lo venidor hajen de entrar en la bolsa comuna de dit offici totas las quantitats que es pagaran per los examens fayedores y segudes dels sobreposats y prohomens y sindich sens tenir cosa de dits examens, com dels qui se encartaran tindran lo acostumat per cada qual, que son  $\text{₧}$  14  $\text{₯}$  que paga el qui se encarta, ço es 6  $\text{₯}$  al sindich 6  $\text{₯}$  los tres sobreposats primeters y de obra grossa y 2  $\text{₯}$  al andador com disposa altre capitol de 1500; y se los pagara per sos salaris cada any ço es á quiscu dels dos sobreposats primeters 16  $\text{₧}$   $\text{₯}$  al sobreposat mestre de axe 6  $\text{₧}$   $\text{₯}$  per no tenirne de antes, al de obra grossa 12  $\text{₧}$   $\text{₯}$  y al sindich 14  $\text{₧}$   $\text{₯}$ , á quiscu del 6 prohomens 8  $\text{₧}$   $\text{₯}$  y no mes, las quals quantitats se pagaran ab esta forma, ço es la mitat al primer settembre, y la altre mitat lo dia del Ram, y tindran obligacio dits sobreposats y prohomens de aportar vestes á la processo del dijous sant cada any, y en totas las ocasions que se offeresca anar vestits de blanch sia de son propi diner, sens que dit offici haje de pagar cosa per ditas vestes, y al andador se li pagara lo acostumat salari de 10  $\text{₧}$   $\text{₯}$  cada any y lo demes que se li acostuma pagar per no llevarli cosa.

6.—Item se ordena y mana que en cas el clavari no volgues anar a la part forana per cobrar las confrarias et alias, ni aportar el panó á las processons, haja per dit effecte fer electio de un mestre confrare de dit offici benemerit, y sia abonat per los sobreposats y prohomens, y no de altre manera, en pena de 3  $\text{₧}$   $\text{₯}$  per cada ve-

gade que contraferá, aplicadoras en la forma referida.

7.—Item se ordena y mana que los sobreposats y prohomens hajen de asistir en las funciones de examens y demes de la sua obligació, en pena de quatre reyals castallans per quiscu qui contrafera, per cada vegade, aplicadoras á la bolsa comuna de dit offici, salvo just impediment, y que no puguen fer moratorias als qui se encartaran y examinaran per las quantitats que tocan á dit offici conforme los capitols, en pena de 3  $\text{₧}$   $\text{₯}$  per quiscu de dits sobreposats y prohomens pagadoras, aplicadoras en la forma referida.

8.—Item se ordena y mana que en cas los sobreposats, prohomens y demes qui tenen obligacio de anar á las processons, faltassen á la sua obligacio y dexassen de asistir á aquellas, haje de pagar quiscu á dit offici quatre reyals castallans cade vegade, y la del dijous Sant 3  $\text{₧}$   $\text{₯}$ ; y essent avisats per concells, juntas y altres assistencias per obligacio de dit offici, y faltaran en aquellas, haje de pagar quiscu á dit offici quatre reyals castallans, cade vegade, y en cas de impediment, ab llagítima causa de no poder asistir á alguna de dites processons, degue enviar un confrare de dit offici benemerit en son lloch á satisfacio del sobreposats.

9.—Item per haverse experimentat los dañys que ocasionen alguns mestres tenint dues botigues ab feyna de dit offici, que es deu remediar, per so se ordena y mana que ningun mestre confrare de dit offici pugue tenir en lo venidor mes que una botiga obrant, y en cas se tropia tenir feyna feta á alguna altre botiga no pugue tenir dita botiga ab la feyna patent, encara que sia la cassa sua propia, en pena de 3  $\text{₧}$   $\text{₯}$  per quiscu, per cada vegada, aplicadora en la forma susdita.

10.—Item se instituex, ordena y mane, que en manera alguna se pugua encartar ni admetre en dit offici perçonas algunas descendents de las qui es diuhen del carrer del Segell, ni menos consanguineos dummodo sian decendens de ells y de llinatje infecto, com y tampoch decendents de esclaus moros; y aparexent lo contrari incorrega el mestre qui lo haura encartat en pena de 10  $\text{₧}$   $\text{₯}$ , y altres 10  $\text{₧}$   $\text{₯}$  per quiscu dels sobreposats y clavari, aplicadora dita pena dos tersos als cofres reyals y altre al acusador, y á mes de dites penas incorreran en las arbitrarias á su Ill.<sup>ma</sup>

11.—Item per quant encara que se acostuma pagar cada any de bens comuns de dit offici 6  $\text{₧}$   $\text{₧}$  al clavari per ajuda de costa ço es 5  $\text{₧}$   $\text{₧}$  per fer aportar lo Pas, y 1  $\text{₧}$   $\text{₧}$  per los dos capallans qui acompanyan aquell en la processo del dijous sant, y per haver de tenir dit clavari major exactio de la que tenia conforme los antecedents capitols, per ço se ordena y mana que en lo venidor no se donen dites 6  $\text{₧}$   $\text{₧}$  cada any en el clavari de bens de dit offici, y haja dit clavari, qui quiscun any sera, fer aportar dit dia dit Pas y pagar lo que costara de son propi diner per personas benemeritas, y en la matexa forma pagara dits vints sous á dits dos capallans de son propi, y en cas dits dos capallans no anassen á dita processo ab dit Pas, haja de entregar dit clavari los dits vint sous á dit offici, ó ferlin carrech lo dia dels comptes.

12.—Item per quant en lo Capítol 9 dels roborats ab Presidal Decret del primer juny 1665, se disposa que ningun confrare pugue esser sobreposat que primer no sia estat clavari, y que ningu puga esser clavari que no sia estat prom, y com en moltes ocasions quant se fan las insiculacions per sobreposats sen tropian pochs qui sian estats clavaris, y entre ells alguns inabils, y de ordinari sempre son sobreposats uns matexos subjectes per ser estats clavaris, sens poder entrar en dit carrech altres confreres de capacitat, inteligencia, bon zel, de molts anys de botiga, essent estat prohomens, per ço se ordena y mana que en ocassio de las habilitacions puguen ser inciculats en la bolsa de sobreposats de obra prima de dit offici tant los que seran estats clavaris com los qui seran estat prohomens, y los tals qui seran estat prohomens hajen de haver per lo menos 15 anys que tingan botiga obrant y no altres, y ab esta forma se escusaran algunas discordias que en dit offici se experimenten.

13.—Item se ordena y mana que qualsevol confrare qui haurá exercit una vegada lo carrech de clavari, tant en temps passat com venidor, no puga exercirlo altre vegada y en manera alguna sia insiculat en la bolsa, y en cas sortea algun qui ho fos estat sia impedit ipso facto y se lin trega altre en son lloch.

14.—Item per quant en el Capítol 22 dels roborats ad Decret presidal dels 17 febrer 1700 se dispongue inter alia que se hajen de celebrar quatre missas per anima de cade fill de mestre

confrare de dit offici qui quant morira tindra edat de 14 anys, encaraque no se exercit en lo treball de dit offici, y com la mente fonch que es diguessen dites missas per anima de cade fill de mestre qui morira estant baix la potestat del pare, exercint dit offici el pare, que es dexá de explicar, per ço se ordena y mana que sols se hajen de celebrar dites missas 4 á cade fill de mestre confrare de dit offici qui tindra dita edat de 14 anys et ultra sempre que no prenga altre estament, y en lo demes se estiga en dit Capítol.

15.—Item se ordena y mana que las missas que es diran per las animas dels qui dispon dit Capítol 22 y del referit, se hajen de celebrar en las iglesias ahont sos cosos seran enterrats, y que el clavari estiga obligat á pagar las caritats ab llicencia y permis dels sobreposats, y pendre alberans en son cartolari de la perçona qui tindra obligacio ferlos, y fentse lo contrari no se pagaran las caritats de bens de dit offici ni pendran en compte aquellas.

16.—Item se ordena y mana que en lo venidor en cas se segregassen alguns fusters de qualsevols vilas de la part forana, sian tinguts y obligats á pagar pro rata et portione lo que los espectara per raho dels carrechs, deutes y sensals que lo offici de la present ciutat estira devent al temps de la segregacio, y per la quantitat espectara a los tals qui se segregaran se puga fer prompta y expedida execusio.

17.—Item per quant en dit offici se acostumen examinar algunas perçonas de mestre per la part forana, y en la ocasio de son examen se continua en lo acte que lo crean mestre solament per la part forana, y sels explica que en cas vullen treballar y parar botiga en la present ciutat y son terme hajen de tornar subir á examen y pujar de pessa y trassa, y com los tals sols sian examinats per la part forana ahont deuen distribuir las obras que fan en las vilas ahont habitan, y no entrarlas en la present ciutat ni á son terme, ni menos treballar en dits llochs, per ço ordena y mana que en manera alguna puguen los tals treballar en lo terme de la present ciutat, de dit offici, que no sia ab un mestre examinat per la present ciutat, axi com treballaria ab un mestre de ella en la ciutat, ni pugue entrar la feyna en la present ciutat, en pena de 3  $\text{₧}$   $\text{₧}$  aplicadoras com se ha dit, ço es un ters al Sr. Rey, altre al acusador y lo altre



à la bolsa comuna de dit offici; y en ocasió que se examinaran alguns dels dits per la present ciutat hajen de pagar la seguda à los de regiment en la forma acostumada que se partira entre de ells.

18.—Item que los sobreposats, clavaris y altres perçonas qui tindran obligacio de donar compte el die dels comptes, si quedaran debtors en alguna quantitat no puguen sortir de las casas de dit offici sens pagar las quantitats en que cada qual serà extret debitor fora banch y taula, y si no paguen en pecunia de contans encontinent sian aportats à la preso, sens poderse fer remissio alguna en pena de 5  $\text{℥}$  3, pagadoras per quiscu dels sobreposats prohomens y ohidors de compte, aplicadoras com de sobre.

19.—Item se ordena y mana que en cas dit offici per algun temps se trobas ab poch poder, que ab determinacio de concell se pugue llevar salaris à sobreposats y prohomens, en la forma se determinara segons la bona direcció, y occurrencias del temps.

## TAULA

*de lo que tracten los Capitols de lo any 1700*

Cap. 1.—Que puguen fer los mestres feyna de obre prima y grosa.

Cap. 2.—Quis volra etziminar hage de fer pesa prima y pesa grosa.

Cap. 3.—Qui sera etzminat y no ha fet pesa de obre prima y grosa quet privat.

Cap. 4.—Que de vuy en avant el sobreposat de obre grosa degue assistir à los etzamens.

Cap. 5.—Que los empleyats qui no assistiran à los etzamens no tengan paga.

Cap. 6.—Qui no haura fet pesa de etzamen no pugue fer de una y altre feyne.

Cap. 7.—Com se han de demenar les trases à los qui se etzimineran.

Cap. 8.—Quel sobreposat de obre grosa tenga lo mateyx que los de obre prima.

Cap. 9.—Si el sobreposat de obre grosa falte que en son lloch si pos el prom.

Cap. 10.—Que les cartes se hagen de fer en les cases del offici y el sindich.

Cap. 11.—Que cade any se fassen quatre oyadors de contes y se los don 10  $\text{℥}$ .

Cap. 12.—Lo que han de pagar à l'offici los fedrins qui se volran etziminar.

Cap. 13.—Que ningun fedri pugue prende ningun tall de feyne.

Cap. 14.—Que qualsevol qui volra negociar en lleña pach 20 sous y 8 de Confreria.

Cap. 15.—Que ningun fill de mestre pugue fer feyne que no sia ab une escritura del sindich.

Cap. 16.—De los mosos qui fugen del mestre que no los puguen dar feyne.

Cap. 17.—Que cade any se fassen 12 serques por cobrar les Confrerias.

Cap. 18.—Que ningun mestre pugue prende feyne que altre hage comensade.

Cap. 19.—Que cade 3 anys se fase ensiculacio.

Cap. 20.—Que ningun mestre de Incha Manacor y Pollensa puguen parar botigue fore vile.

Cap. 21.—Quel dia de sercar las Confrarias puguen prendre 6  $\text{℥}$  del offici.

Cap. 22.—De les misses que han de selebrar à los confreres.

Cap. 23.—Que dits Capitols sian abonats y no revocats —ARX. HIST. DEL REGNE.—*Lib. d'ordinacions del Gremi.*

BARTOMEU FERRÀ.

## RÚBRICA DELS LLIBRES DE PREGONS

DE LA ANTIGA CURIA DE LA GOVERNACIÓ

LLIBRE I—ANY 1385

1.—12 maig.—Que algú no trega de la illa peix fresch o salat sots pena de x. lliures. Fol. 1.

2.—3 juny.—Pregó públich que los oficials reals de l'any passat farán taula per deu dies, de la qual son elets jutges e comissaris en Llorongo de Mari cavaller, P. Ravell ciudadá e Antoni Negre savi en dret. . . . Fol. 1 v.º

3.—12 juny.—Pregó de la letra reyal dada a Gerona a 23 de maig de 1385; manant que per servir la pau feta ab los genovesos y pisans, tots patrons de galees o altres vaxells maritims abans de partirse de Mallorques donen caució de no dampnificar en bens ni en persona a dits genovesos y pisans. . . . Fol. 2.

4.—15 juny.—Pregó de com los frares del Sant Sperit de la orde de Sancta Trinitat han de pasar a Bugia per la redenció de catius xpians, e que si algú los té encomenada alguna redenció dega depositar la moneda en poder den Bernat Serdá. . . . Fol. 3.

5.—15 juny.—Pregó que ningú aculla ni don favor ni ajuda a Juliá Mut, fill de Juliá, de Luchmajor, delat de la mort de Bartomeu Rafal, de dita parroquia. . . . . Fol. 3 v.º

6.—17 juny.—Pregó que tothom qui assegurará en poder dels jurats de tayar moltons dins certs dies, o bestiar boví de Menorca, pugua vendre-lo dos diners o un diner mes car per lliura de lo que está marcat en les ordinacions. Fol. 4.

7.—8 juliol.—Que algú no trega ne fassa treura de la illa de Mallorca moneda fabricada en dit regne.—Item que ningú gos acordarse ne dar algun favor o ajuda a la nau armada de Xipre qui es en la illa de Menorca. . . . . Fol. 4 v.º

8.—9 agost.—Pregó que no sia ningú qui 's gos acordar ab algun leny o altra fusta de remes, si donchs lo patró de aquella no cridava e parava taula publicament dins la ciutat, segons que es acostumat. . . . . Fol. 5.

9.—25 setembre.—Que algú no gos tirar ni trametre pedres a la lanterna que es e cremar deu en la torre dita del faro. . . . . Fol. 5 v.º

10.—4 novembre.—1. Que algú fortivolment no gos pendra forments o altra qualsevol gra que sia possat per vendra en les plasses de la quartera o del moll.—2.º Que alguns macips del mostasaf o dels levadors de les impositions de la carn y del peix no gosen pendre carn o peix, si donchs no 'n prenien a lurs ops segons sa facultat.—3. Que algú dels capdeguaytes no gosen res levar per daus ne taulage de algunes persones que atroben jugant algun joch vedat. . . . . Fol. 6.

11.—23 novembre.—Que qui haja tretes robes, bens o mercaderies del loch o mars en la qual se es trencada una nau de venecians, de la qual era patró Andriol Doto, dega denunciar aquelles robes o bens al dit patró o al batle de Mallorca. . . . . Fol. 6 v.º

### ANY 1386

12.—27 febrer.—Que algú no gos portar o fer portar en las terres del Soldá de Babilonia robes o mercaderies algunes. . . . . Fol. 8.

13.—8 mars.—Que lo governador assegura tots venecians que hic venguen ab lurs robes bens y mercaderies, com per la pau feta pel comú de Venecia ab en Bng. Saplana y P. Andreu ciutadans de Mallorca deguen cessar totes marches e licencies de marchar. . . . . Fol. 8 v.º

14.—9 abril.—1. Que algú que hagués fet

homey ab acordada pensa, possat que 'n hagués remisió o guiatge, no pugua estar en lo loch hon habitava lo mort dins sinch anys.—2. Que algú no gos tenir taffureria en algun loch de la ciutat e illa de Mallorca ne en la presó reyal, empero que si los presos per lur consolació e refrigeri volran entre si jugar assó puguen fer sens incorrimment de alguna pena.—3. Que sia servada la ordinació de no portar armes vedades.—4. Que tots e sengles qui hajen administrat fins ara ne d' aqui avant administrarán monedes algunes de la universitat sien tenguts dur e presentar lur compte dins un mes après finida la lur administració.—5. Que segons custuma antiga los assessors dels oficials ordinaris sien tenguts, passat l' any de lur ofici, dar consell als dits oficials sobre les sentencies que han de dar en les causes renunciades o concluses en temps de lur assessoria sens salari algú.—6. Que sia servat el sobresehimment de les penes de quints e altres contengudes en lo capitol daquen fet en la prorogació de les corts derrerament comensades en la vila de Montsó. . . . . Fol. 9.

15.—14 abril.—Que algú no gos furtar ne pendre del blat dels sachos que romanen desus lo porxo de la quartera gran quantitat ne pocha, sots pena de penjar per lo coll. . . . . Fol. 11.

16.—23 abril.—Que algú no pugua de fet ni de paraula injuriar, escarnir ni maltractar algun moro o moros stranys qui sien en la present ciutat per rahó de mercaderies, misatjeries o altra manera. . . . . Fol. 11 v.º

17.—2 maig.—Crida feta sobre los arneses e arreaments de les dones. . . . . Fol. 11 v.º

18.—15 maig.—Que tots mestres d' axa e calafats vagen obrar en les dues galees que 's fan en la darassana del Sr. Rey. . . . . Fol. 12.

19.—22 maig.—Que los placentins per deu anys puguen star e mercadejar en Mallorca, com axí sia atorgat per carta reyal dada en Barcelona a 26 de abril del any present. Fol. 12 v.º

20.—22 maig.—Que tot portador de letres, axi cristiá com juheu, que tenga en lur poder o sapia letres procehides de les corts del batle e del veguer de la ciutat e del veguer de fora, que aquelles deguen portar dins tres jorns al scrivá de la cort de la governació. . . . . Fol. 13.

21.—29 maig.—Que algun hom d' armes o altre no 's gos acordar en alguna guerra sens licencia del Sr. Rey. . . . . Fol. 13.

22.—3 juny.—Crida feta a instancia de 'n Antoni Castell notari que tot hom que entena haver alguna demanda o questió contra ell per rahó de exessos comeses regint l' escrivania del batle de Mallorca, que ho pos en la cort del governador, en poder del qual lo dit Antoni ha assegurat per bones e suficiens fermanses estar a dret a tot hom . . . . . Fol. 13 v.º

23.—3 agost.—Que negú no gos traure o tocar les exetes que son o d' aquí avant se metran per los canons de l' aygua que discorra per la ciutat. . . . . Fol. 16.

24.—13 setembre.—Revocació de guiatjes e asseguraments fets per lo Sr. Rey. . . . . Fol. 18.

25.—13 setembre.—Que negú no gos vermar fins que ho haja denunciat als delmers del Sr. Rey. . . . . Fol. 18 r.º

26.—17 setembre.—Que tothom pach so que dega del delme de la ortalissa de la orta de la ciutat als hereus den Joan Gil, l' any present comprador del dit delme. . . . . Fol. 19.

27.—3 octubre.—Que algú no gos treura amagadament ne manifesta blats de la illa de Mallorca.—Que tot patre de barcha o altra vaxell qui vulla anar a carregar blats en algun lloch o port de la illa no gos partir del moll de la ciutat sens licencia del governador.—Que no sia algú que gos comprar en la ciutat e illa de Mallorca blats per revendre, sino aytant com n' haurá menester en l' any per provisió de son alberch. . . . . Fol. 19.

28.—10 octubre.—De convits e altres solemnitats de funeraries e capd'anys. Fol. 20.

29.—19 octubre.—Que alguna persona no gos metra o tenir dins los porxos de les galees veyles de la ciutat barques, hotes, fustam ne altres coses embragants los dits porxos. Fol. 20 v.º

30.—30 octubre.—Que negun hom qui haja tanda, canó, pietansa ne empriu en la aygua, no la puga pendra dassi e per tot lo jorn de dijous primer vinent, per tal que los molins pusquen haver aygua obs de molra forment per fer pa obs de la festa dels morts. . . . . Fol. 21.

### ANY 1387

31.—14 janer.—De les solemnitats ecclesiastiques fahedores per la mort del Sr. Rey en Pere de bona memoria . . . . . Fol. 22.

32.—23 janer.—Que per mort del Sr. Rey no hi haja juglars ne altres sonadors de qualse-

vols sturments en les noces e convits que 's fassen dassi a la festa de Pascha. . . . . Fol. 22 v.º

33.—23 mars.—Que tot hom e tota persona qui haja o posseesca possessions en alou o cens de la orde de Sant Jordi de la ciutat de Valencia dins 30 dies hajen a mostrar los encartamens o titols de les dites coses en poder de 'n Andreu Plandolit notari. . . . . Fol. 23.

34.—28 mars.—Que aquells qui obtenen alguns benifets per autoritat ordinaria sien conservats en possessió fins en altra manera per lo Sr. Rey hi sia provehit . . . . . Fol. 23.

35.—12 abril.—Que los ballesters dels mantellets degen fer mostra en poder den Johan Genestar lur capitá. . . . . Fol. 24.

36.—29 abril.—Ordinacions sobre la guarda de les naus e altres vaxells que son en lo moll e a Portupí, e sobra la guardia dels catius. Fol. 25.

37.—13 maig.—Que los pescadors qui pesquen en lo loch de la Palomera deguen portar armes . . . . . Fol. 27.

38.—17 juny.—Que algú no gos tocar en les exetes o taps que son en los canons de l' aygua de la ciutat . . . . . Fol. 27 v.º

39.—4 juliol.—Que les ordinacions fetes sobre portar armes sien servades . . . . . Fol. 28.

40.—17 juliol.—Repetició de la crida núm. 8 feta a 9 agost 1385. . . . . Fol. 28 v.º

41.—13 agost.—Que tothom responga d' aquí avant al honrat en Berenguer Lobet procurador reyal de tots censes, agrers, loismes e fadigues pertanyents als Reverent bisbe e honrat capitol de la Seu, com lo Sr. Rey haja manat ab letra sua al dit portant veus que prenga a ma reyal totes les temporalitats dels dits bisbe e capitol per certes causes justes e raonables. Fol. 29.

42.—17 agost.—Que en la crida feta per amparar a ma reyal les temporalitats del Reverent bisbe e capitol no deuen ser enteses delmes e primicies. . . . . Fol. 29 v.º

43.—13 (sic) agost.—Que tothom que hic port blats dassi per tot lo mes de janer haurá per quartera de forment ij. sols e per quartéra d' ordi xvj. diners. . . . . Fol. 30.

44.—19 octubre.—Que totes persones que tengan o poseescan bens alguns en la ciutat de Mallorca o en lo terme de aquella, deguen comparexer dins xv. dies en lo castell reyal, davant lo honorable mos. Francesch Sagarriga, portant veus de governador, moss. Johan des Pont doc-

tor en decrets, en Berenguer Lobet, procurador reyal, per cabrevar dits bens e mostrar legitimament dels drets e títols lurs, sots pena de perdre los dits bens. . . . Fol. 30 v.º

45.—21 octubre.—Declaració de que en la crida sobre cabrevar los qui tenen bens immobles en la ciutat, son entesos e compresos no mes aquells qui tenen los dits bens sots alou e dreta senyoria del Sr. Rey. . . . Fol. 30 v.º

46.—19 octubre.—Crida notificant que el Sr. Rey, ab carta del dia 2 de agost del dit any 1387, ha revocat los guiatjes e assegurances otorgats per el rey en Pere pare seu, senyalant xv. dies perque los qui havian obtinguts dits guiatjes ixquen del regne. . . . Fol. 31.

47.—5 novembre.—Que algun clerga de stranya nació, posat que sia cardenal, no pusca esser admés a alcun benefici. . . . Fol. 31 v.º

48.—5 novembre.—Que aquells qui possexen beneficis o altres dignitats per auctoritat ordinaria sien conservats en lur possessió, e si foragitats ne son que hi sien restituits. Fol. 32 v.º

49.—15 novembre.—Que los ferrers e argenters e altres de lur caxa acompanyen enguany lo standart. . . . Fol. 33.

50.—16 desembre.—Que negun cosari ne mercader no gos portar o fer portar en la illa de Mallorques neguns moros presos en fusta de rems o altres vaxells, si dochs no seran presos per cosaris del regne de Mallorques qui hagen armat en Mallorques. . . . Fol. 33 v.º

### ANY 1388

51.—4 janer.—Que algú no gos treura de la illa moneda d' or ni de argent en gran quantitat ni poca. . . . Fol. 35.

52.—15 janer.—Crida citant a consell a tots los consellers axí de la ciutat com de fora. Fol. 35.

53.—16 janer.—Altra crida citant los consellers a consell. . . . Fol. 35 v.º

54.—28 febrer.—Que les egües abtes per cavalls e rossins no sien donades a asens. Fol. 36.

55.—7 abril.—Crida prometent cent reials d' or a los qui denunciaran en veritat a la cort aquells qui han talat de nit una vinya den Johan Busquet, grech, taverner. . . . Fol. 36 v.º

56.—30 abril.—Que tothom seguesca la processó que s' ha de fer demá dematí donant gracies per la pluja. . . . Fol. 37.

57.—6 maig.—Guiatje concedit a tots los qui s' acordaran e irán en una galea armada per n' Arnau Aymar. . . . Fol. 37 v.º

58.—14 maig.—Que tots aquells qui hagen concessions de la aygua de la ciutat hagen d' aquella regar lurs propies possessions, e no pusquen la dita aygua a altres persones donar, vendre ne en altra manera alienar. . . . Fol. 38.

59.—2 juny.—Que tots los qui's vullan clamar o posar demanda contra los officials de l' any passat dins deu jorns compareguen davant en Pere de Labiá donsell, Felip Umbert ciutadà, Berenguer Dorcha savi en dret, comissaris e inquisidors elets e deputats en la taula contra los dits officials. . . . Fol. 39.

60.—3 juny.—Que aquells qui sien heretats de vila o viles en la illa de Cerdenya, e aquells qui del Sr. Rey hagen obtenguda gracia de vila o viles o bens de rebelles, que sien personalment passats en la dita illa per tot lo mes de setembre primer vinent, e que hagen de tenir en ella son domicili. . . . Fol. 40.

61.—4 juny.—Que tots los sards e sardes qui eran en servitut sien deliurats axi com ha manat lo Sr. Rey, y que tots se deguen presentar per esser escrits al escrivá de la dita governació. . . . Fol. 40 v.º

62.—4 juny.—Que tot hom seguesca la processó ques farà demá dematí per la pestilencia, dejunant tots los qui sien de edat, e que dementre se farà dita processó deguen tenir los obradors tancats. . . . Fol. 42.

63.—9 juliol.—Que alcun no hic gos traure moneda d' or ni d' argent. . . . Fol. 43.

64.—10 juliol.—Que tots los sards, los quals son escrits, per diumenge tot dia se deguen recullir en la nau d' en Pere Sa Closa, fornit cascú de mitx quintar de bescuyl. . . . Fol. 43.

65.—14 juliol.—Repetició de la crida anterior. . . . Fol. 43 v.º

66.—25 agost.—Que demá tot hom tenga los obradors e botigues tancats fins que sia fet lo aniversari general en la Seu per la mort del Sr. Delfi, fill primogenit del Sr. Rey. Fol. 44.

67.—23 octubre.—Que algú no gos emblar blats alguns de les plasses de la quartera ni del moll. . . . Fol. 44.

(Continuará)

ESTANISLAU AGUILÓ.